

CSILLÁGHÁZ

Budapest III. Kerületi Csillagház
Gyógypedagógiai Általános Iskola

Pedagógiai Program

Fenntartó: Észak-Budapesti Tankerületi Központ

Tartalom

1.	Nevelési program.....	1
1.1.	A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai. Iskolaszervezet. Eszközök, eljárások.....	1
1.1.1.	A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei.....	1
1.1.2.	A nevelő-oktató munka céljai.....	1
1.1.3.	A nevelő-oktató munka feladatai.....	2
1.1.4.	Iskolaszervezet.....	2
1.1.5.	A nevelő-oktató munka eszközei.....	3
1.1.5.1.	Adaptált környezet.....	3
1.1.6.	A nevelő-oktató munka pedagógiai eljárásai, módszerei.....	9
1.1.7.	A nevelő-oktató munka során alkalmazott speciális foglalkozások.....	11
1.2.	A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok.....	14
1.3.	Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok.....	17
1.3.1.	Az egészségfejlesztés iskolai feladatai.....	17
1.3.2.	Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása, balesetvédelem.....	17
1.4.	A közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok.....	18
1.4.1.	A diákönkormányzati munka közösségfejlesztési feladatai.....	19
1.5.	Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvétel rendje.....	20
1.6.	A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnök feladatai, a gyógypedagógiai asszisztensek feladatai.....	20
1.6.1.	A pedagógusok helyi feladatai.....	21
1.6.2.	Az osztályfőnök feladatai és hatásköre.....	21
1.6.3.	A gyógypedagógiai asszisztensek feladatai.....	22
1.7.	A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység.....	22
1.7.1.	A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek.....	23
1.7.2.	A gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátása.....	23
1.7.3.	A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység.....	25
1.8.	Kapcsolattartás a szülőkkel, tanulókkal, az iskola partnereivel.....	26
1.9.	A tanulmányok alatti vizsga vizsgaszabályzata.....	28
1.9.1.	A vizsgaszabályzat célja.....	28
1.9.2.	A vizsgaszabályzat hatálya.....	28
1.10.	Az értékelés rendje.....	31

1.11.	Az iskolaváltás, a tanulók átvételének helyi szabályai, a felvételi eljárás és a tanulói jogviszony kezdete.....	34
2.	Az intézmény helyi tanterve	34
2.1.	A választott kerettanterv megnevezése, tantárgyai , óraszámai	34
2.2.	A választott kerettanterv feletti óraszám.....	39
2.3.	Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei	41
2.4.	A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása	41
2.4.1.	A készség-, képességfejlesztő és iskolai életmódra felkészítő első évfolyami csoportok pedagógiai feladatainak megvalósítása.....	41
2.4.2.	Az 1-2. és felzárkóztató évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása.....	42
2.4.3.	A 3-4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása.....	42
2.4.4.	Az 5-6. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása	42
2.4.5.	A 7-8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása.....	42
2.5.	Mindennapos testnevelés: mozgásnevelés	43
2.6.	A választható és speciális tantárgyak, foglalkozások	43
2.7.	A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések.....	44
2.8.	Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái	44
2.8.1.	Ellenőrzés, értékelés	44
2.8.2.	Az értékelés rendszeressége.....	44
2.8.3.	Az írásbeli feladatok értékelése.....	45
2.8.4.	A szóbeli beszámoltatás.....	45
2.8.5.	Mérések	45
2.9.	Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározása	45
2.10.	A tanórák, csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei	46
2.11.	A tanulók fizikai állapotának, edzettségének méréséhez szükséges módszerek.....	47
2.12.	Az iskola egészségnevelési és környezeti nevelési elvei.....	47
2.12.1.	Az iskola egészségnevelési elvei.....	47
2.12.2.	Az iskola környezeti nevelési elvei.....	49
2.13.	A tanulók jutalmazásának, magatartásának és szorgalmának értékelési elvei	50
2.13.1.	A magatartás és szorgalom értékelésének elvei.....	50
2.13.2.	A jutalmazás, fegyelmezés iskolai elvei.....	52
	Záró rendelkezések.....	52

1. Nevelési program

1.1. A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai. Iskolaszervezet. Eszközök, eljárások.

1.1.1. A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei

A Budapest III. Kerületi Csillagház Gyógypedagógiai Általános Iskola a halmozottan fogyatékos mozgáskorlátozott diákok fővárosi beiskolázású, egész napos oktatás-nevelést biztosító speciális, alapfokú végzettséget adó intézménye. Az iskola tanulóit a mozgáskorlátozottsághoz társuló enyhe vagy közepesúlyos értelmi fogyatékoság jellemzi, amelyhez a beszéd-fogyatékoság, a látás-, hallás- és magatartászavar különféle összetételű megjelenési formái is társulhatnak.

Alapelveink:

- Az iskola szakembereinek mély tudással kell rendelkeznie arról, hogy a mozgásfejlődés eltérő mintázata minden fejlődési területet befolyásol. Ezért diákjaink oktatásának-nevelésének egységes elveken, de differenciált megközelítésen kell nyugodnia, mely szoros és valódi team-munkát követel meg az itt dolgozóktól.
- A *gyermekközpontúság elve*: a halmozott fogyatékoságból adódó sajátosságok figyelembe vétele, elfogadása, annak előtérbe helyezése nélkül.
- A *komplexitás elve* magában foglalja a mozgásfejlesztés, kommunikáció, kognitív fejlesztés, személyiségfejlesztés együttes, egymást erősítő és kiegészítő alkalmazásait.
- *Együttműködés elve*: a komplex rehabilitációs és rehabilitációs ellátás érdekében elengedhetetlen a diákok és családjuk, valamint az iskola együttműködése.
- A *humanista értékrend elve* alapján a tanulók megtanítása önmaguk és társaik elfogadására, megismerésére, megértésére.
- A *rugalmasság elvét* középpontba helyezve a nevelés-oktatás különböző szinterein a tanulók aktuális szintjéhez igazíthatók a törvényi kereteken belül az elsajátítandó ismeretek. Az értékelés, önértékelés folyamatára jellemző a pozitívumokra való támaszkodás, az elért sikerek, eredmények megerősítése.
- A *módszertani megújulás elve* szerint az esélyegyenlőség egyéni bánásmóddal, differenciált foglalkoztatással segíthető elő, melynek igazodnia kell diákjaink adottságaihoz, körülményeihez.
- Alapvető a *biztonság és állandóság megteremtésének elve*, olyan szeretetteljes és motiváló légkör kialakítása, melyben a tanulók szívesen együttműködnek az őket segítőkkel.
- A nevelés során érvényesül a *demokratikus szellemiség elve*, felkészítve ezzel a tanulókat a felelős állampolgári szerepre. Célunk, hogy képessé váljanak véleményük szabad kifejezésére, az önálló döntéshozatalra.

1.1.2. A nevelő-oktató munka céljai

- A halmozottan fogyatékos mozgáskorlátozott tanulók jussanak el - szűkebb és tágabb környezetük segítségével - az önállóság általuk elérhető legmagasabb szintjére, váljanak a társadalom aktív tagjaivá.

- Erősödjenek pozitív személyiségjegyeik, alakuljon ki önismeretük, formálódjon énképük, fejlődjön önbizalmuk és kudarctűrő képességük.
- Közvetlen kimeneti cél, hogy tanulóink a képességeiknek legmegfelelőbb intézményben folytathassák tovább tanulmányaikat vagy más tevékenységüket.
- Kompetenssé váljanak a saját személyüket érintő döntések terén.
- A világról megszerzett tudásuk, valamint képességeik birtokában harmonikus, tevékeny életet éljenek.
- Megfelelő belső motivációval rendelkezzenek a további fejlődésre, valamint társas kapcsolatok kialakítására és fenntartására.
- Váljanak felkészültté - amennyiben képességeik lehetővé teszik - a munkaerő-piac egyes módozatain (zárt, védett rendszerben) való megjelenésre, hogy saját maguk is tudják alakítani életminőségüket.
- A külső és belső partnerek legyenek elégedettek az iskola szolgáltatásaival, s maguk is aktívan vegyenek részt a célok elérésében.

A kitűzött célok és feladatok csak egységes pedagógiai szemlélettel és következetességgel, valamint a szülők, gondviselők és a diákok aktív közreműködésével érhetők el.

1.1.3. A nevelő-oktató munka feladatai

- A helyi tantervben meghatározott tartalmak elsajátításához szükséges differenciált módszerek, valamint adaptációk meghatározása és biztosítása.
- A mindennapi tevékenységekben való aktív részvétel tanítása, az önálló életvitelhez, az iskolai munkához és társadalmi beilleszkedéshez szükséges alapok megteremtése.
- A megismerő tevékenységekhez szükséges kompetenciák (ismeretek, képességek, attitűdök) kialakítása és fejlesztése.
- Az egyéni képességek pozitívumainak korai felismerése, megerősítése, a kiemelkedő képességek célirányos fejlesztésének megvalósítása.
- Komplex személyiségfejlesztés önmaguk megismerése, valamint a szűkebb és tágabb közösségbe való beilleszkedés érdekében.
- A szabadidő hasznos eltöltésének kialakítása irányított és kötetlen formában megvalósuló tevékenységekben.
- A család és az iskola együttműködésének, összhangjának megteremtése, valamint kapcsolattartás a tanulók oktatása, nevelése szempontjából fontos intézményekkel.

1.1.4. Iskolaszervezet

Tanulóink sajátos nevelési igénye eltérő iskolaszervezet megvalósítását teszi szükségessé.

Az iskolai éveket két alapozó, előkészítő jellegű osztály vezeti be az első évfolyamon, egy készség-képességfejlesztő és egy iskolai életmódra felkészítő osztály. Ezt a halmozott fogyatékból adódó korlátozott és késleltetett ismeretszerzés indokolja, s ez az intézmény fennállása óta jól bevált gyakorlat. Az alapozó időszak lehetőséget ad arra is, hogy a gyermek szükségleteihez jobban illeszkedő intézménytípust javasoljon a szakmai team a szülőkkel történő konzultációs folyamat

során. Az alapozó évek közül a gyermekek az egyiket megismételhetik, ha az tanulmányaik eredményességét elősegíti, de az alapozó osztályokban összesen legfeljebb 3 tanévet tölthetnek.

Amennyiben egy gyermeknek – készségei, képességei alapján – nincs szüksége előkészítésre, vagy azt más intézményben teljesítette, tanulmányait az első évfolyam első osztályában kezdi meg.

Az első és második évfolyam tananyagát a halmozottan fogyatékos mozgáskorlátozott gyermekek 3 év alatt képesek elsajátítani olyan eredménnyel, hogy az későbbi iskolai tanulmányaikat kellőképpen megalapozza. A második évfolyamot követő évfolyam ezért felzárkóztató évfolyam néven illeszkedik a képzési rendbe, amelyet a 3. évfolyam követ. Az általános iskola 8 évfolyamának tananyagát így a halmozottan fogyatékos mozgáskorlátozott gyermekek 9 tanév alatt sajátítják el.

Az iskolaszervezetbe illeszkedik még a Terápiás fejlesztő csoport, amelyben azok az értelmileg akadályozott tanulók folytatják tanulmányaikat, akik az iskola helyi tantervében leírt elvárásoknak az egyéni megsegítés ellenére sem tudnak megfelelni, de fejlesztő iskolai elhelyezésük nem indokolt. A csoportba ennek megfelelően különböző életkorokban és osztályfokból kerülhetnek át az iskola tanulói. Mindössze egy ilyen csoport van az intézményben 5 férőhellyel, oktatásuk a Terápiás fejlesztő program alapján történik. Az iskolában így az érintett tanulók - két, előkészítő program szerint haladó tanévet nem számítva - az általános iskolai évfolyamokon töltött évekkel együtt 8 tanévet töltenek, hiszen a tananyag elsajátításához illeszkedő nyújtott képzési rendszer az eltérő program szerinti haladás miatt nem indokolt.

1.1.5. A nevelő-oktató munka eszközei

A halmozottan fogyatékos mozgáskorlátozott tanulóknál a hely- és helyzetváltoztatás, az önkiszolgálás, a kézfunkció, manipuláció, a tárgy- és eszközhasználat, a grafomotoros teljesítmény, valamint a verbális és nonverbális kommunikáció eltérő mértékű akadályozottsága az iskolai képzés egész időtartama alatt megkívánja az egyénre szabott eszközök, a fizikai korlátozottságot csökkentő, megszüntető környezeti adaptációk alkalmazását. Ezek közül legfontosabbak, amelyek az akadálymentes, önálló életvitelt és a kommunikációt segítik.

1.1.5.1. Adaptált környezet

A) Kommunikáció

A megértést támogató vizuális stratégiák (pl. képes napirendek, folyamatábrák) mellett a komplex kommunikációs igényű tanulók számára biztosítjuk a speciális kommunikációs eszközökhöz (tárgyak, fotók, rajzok, jelképek, illetve az azokat tartalmazó hangadó gépek) való hozzáférést az intézmény egész területén.

Gesztusnyelvi közeg kialakítása: ahhoz, hogy az AAK-használó diákok a mindennapi kommunikációjukban a gesztusokat és gesztusnyelvi jeleket is alkalmazni tudják, biztosítanunk kell, hogy a velük foglalkozó szakemberek is ismerjék és rendszeresen használják azokat.

B) Közlekedés

Az akadálymentes környezet fontos eleme, hogy biztosítva legyen annak akadálymentes elérése is. Ehhez szükség van a szállító járművek adaptációjára, rögzített vagy mobil rámpával való ellátására. A tanulók szállítása során a legnagyobb biztonság elérése érdekében kötelező az öt ponton rögzített biztonsági övek használata, valamint a kerekesszékek rögzítése.

Az iskolán kívüli helyszínekre való bejutáshoz szükség lehet mobil rámpa használatára.

A tanulók közlekedése során a cél az önálló helyváltoztatás képességének elérése, az egyénre szabott segédeszközök biztosításával.

C) Épület

Az épületen belüli akadálymentes közlekedés alapkövetelménye a küszöbök nélküli ajtók megléte. Ez teszi lehetővé az önhajtós és elektromos kerekesszékekkel, járást segítő segédeszközökkel közlekedő vagy anélkül járó mozgáskorlátozott diákok egyik helyiségből a másik helyiségbe való eljutását. A balesetmentes és önálló közlekedést, hely- és helyzetváltoztatást a csúszásmentes burkolat és az intézmény szinterein lévő kapaszkodók biztosítják.

Az önálló életvitelt segítik a kerekesszékes kézmagasságban elhelyezett villanykapcsolók, hívógombok, kezelőgombok. A minél nagyobb fokú önellátásra adnak lehetőséget az állítható magasságú, valamint nagy felületű, könnyen elérhető és mozgatható eszközök, valamint a tankönyha kialakítása is

A halmozottan fogyatékos mozgáskorlátozott tanulók biztonságos és örömteli szabadidő eltöltését speciális kerti játékok, adaptációk biztosítják. A Budapest III. Kerületi Csillagház Gyógypedagógiai Általános Iskola befogadó játszóterének kialakítása és eszközei az akadálymentes játékélményt biztosítják úgy, hogy helyszínt biztosítanak az integrált foglalkozásoknak is. A kert szerves része a magasgyás, melynek kialakítása lehetővé teszi a kerti munkát a kerekesszékekben ülő vagy más segédeszközt használó tanulók számára.

D) Berendezés, felszerelés

A tanulói munkaállomások kialakításánál fontos a stabil ülés biztosítása, a munkafelület megfelelő magasságba és dőlésszögbe állítása. Ezekhez nyújtanak segítséget az állítható magasságú asztalok, valamint a terápiás és egyedi kialakítású székek.

Taneszközök és tanulást segítő eszközök

A tankönyvek, taneszközök kiválasztásánál tekintettel kell lenni a tanulók értelmi, mozgásos és pszichomotoros képességeire. A taneszközöknek strapabíróknak kell lenniük, mivel a diákok mozgásállapota miatt nagyobb igénybevételnek vannak kitéve. A halmozottan fogyatékos tanulóknál gyakoriak az orális funkciók zavarai, többek között a nyelési problémák, emiatt előnyben részesülnek a lemosható eszközök. Az alak-háttér megkülönböztetési zavarok megelőzését vagy korrekcióját segíti, ha a könyvek, feladatlapok színesek, erősebben kontúrozottak. Ha szükséges, a könyvek lapjait nagyítani kell a jobb láthatóság miatt. A

munkatankönyvek nagyítása az írásbeli feladatok kivitelezhetősége miatt a legtöbb esetben alapkövetelmény. A feladatlapok fóliával történő bevonása is szükségessé válhat. Sok gyermek nem képes kézi írásra, nekik más, alternatív módozatokat kell keresni, amelyek speciális eszközök alkalmazását kívánják. Jól használhatók mozgáskorlátozott diákok esetében is a gyengénlátó tanulók számára készült speciális füzetek, írólapok. Beválnak a kereskedelmi forgalomban kapható nagyméretű írószerek, vastag postairónok, színes ceruzák, háromszög keresztmetszetű és recézett ceruzák. Ha ezek nem megfelelőek, különböző ceruzafogók használata szükséges. Amennyiben ezek sem adnak elegendő segítséget, olyan speciális ceruzafogókat kell alkalmazni, amelyek a kézhez rögzítik az íróeszközöket. A ceruzafogókat egyéni szükségletek szerint kell kialakítani, ezért egyedi kivitelezésben, vagy gyógyászati segédeszközöket gyártó cégek által készülnek.

A mozgáskorlátozott tanulók - kezük sérülésének súlyosságától függően - munkatevékenység vagy művészeti foglalkozásokon vastag szárú vagy vastagított színes ceruzákat, ecseteket, marok zsírkrétát is használnak. A speciális ollóknak is több fajtája létezik, a tanuló kézfunkciójának megfelelőt kell választanunk.

A tanszerek és a mindennapi használat során szükséges eszközök rögzítésére, valamint a stabil ülés elősegítésére szolgálnak a csúszásgátlók, tapadó alátétek. Mindezek miatt a tanórákon és a tanórán kívüli tevékenységek során is alapvető a használatuk. A minél önállóbb tanulást segítik a könyvtámaszok, tárgyörögzítők, csipeszek, asztali kapaszkodók, alkar- és csuklótámaszok, és egyéb, egyénre szabott kisegítő eszközök is.

Mozgást fejlesztő és gyógyászati segédeszközök

A gyógyászati segédeszközök (mind a testközeli, mind a testtávoliak) kifejezetten a mozgáskorlátozottak számára készülnek. Tanulóink élete ezek nélkül elképzelhetetlen, hiszen segítik a minél önállóbb életvitel megvalósítását. Az eszközök lehetővé teszik a tanulók statikus testhelyzetekben való pozicionálását, elősegítik mobilitásukat, valamint hozzájárulnak állapotromlásuk megelőzéséhez. Használatuk szakorvosi javaslatra történik. A társadalombiztosítás által támogatott eszközök felírását törvény szabályozza. A mozgásnevelő szakemberek részt vesznek az egyes eszközök indikálásában, szakszerű használatuk betanításában, az eszközök állapotának és beválásának nyomon követésében. A segédeszközök használata akkor eredményes, ha az iskola és a család együttműködése ezen a területen is sikeres, így a tanuló egységes elvárásokkal találkozhat az élete különböző szinterein.

A mozgásfejlesztő eszközök többsége az előzőekkel ellentétben nem sérülésspecifikus. Felhasználási területük és lehetőségük ezért igen színes, és tanulóink sokrétű igényeihez kell igazodnunk az eszközpark gondozása, bővítése során.

Az adott eszköz kiválasztása a mozgásnevelő kompetenciája, és függ a tanuló mozgásállapotától, a mozgásfejlesztés aktuális céljától, a gyermek életkorától és testméretétől, a foglalkozás típusától. Ennek megfelelően az eszközök, megfelelő indikációval, az iskolai élet minden szintjén felhasználásra kerülhetnek.

A tornatermi tatamik biztos alapot nyújtanak a mozgásfejlesztéshez. Az összehajtható, hordozható tornaszőnyegek pedig lehetővé teszik a differenciált foglalkoztatást.

A különféle formájú, felületű és méretű Bobath labdák, egyensúlyozó párnák és félgömbök egyensúlyfejlesztésre, lazításra, reflexgátló helyzetek, a helyes testtartás kialakítására és megtartására egyaránt alkalmasak. Tanórai helyzetben is használhatók, mert támogatják a helyes testtartás felvételét és megtartását, a figyelemkoncentrációt.

Különböző magasságú zsámolyok segíthetnek többek között a feltámaszkodás facilitálásában, a helyes ülő pozíció felvételében és megtartásában, a felállás és leülés gyakorlásában, a járógyakorlatokban, egyéni és csoportos tornatermi munkában.

A koordináció, izomerő, testtudat fejlesztésében is segítenek a különböző ellenállású erősítő szalagok, kötelek, rugók.

A kéz- és lábsúly (-pánt), súlymellény az izomerő fokozására, túlmozgások csökkentésére alkalmazott eszközök. A súlymellény elsősorban mindennapi tevékenység közben történő használatra ajánlott. Athetotikus gyermekeknél csökkenti a nagyon erős túlmozgásokat, tónusbelövelléseket.

Az Ayres eszközök a szenzoros integrációs terápia eszközei, nem mozgáskorlátozottakra sérülés-specifikusak, de eredményesen használhatók mozgáskorlátozott gyermekek fejlesztésére is, főleg egyensúlyfejlesztésre.

A kézfunkció hatékony fejlesztése megalapozza a tanulást, és a minél önállóbb életvitel elérését. Eszközkészletével elérhető a kéz, ujjak érzékenységének beállítása, az izmok lazítása és erősítése, a koordináció fejlesztése, a fogásmódok kialakítása, a célirányos kézhasználat.

Golyófürdő: nem sérülés-specifikus eszköz, de halmozottan fogyatékos mozgáskorlátozott gyermekek szenzo-motoros, pszicho-motoros fejlesztéséhez sokféle lehetőséget nyújt. A golyófürdőben való játék, mint szenzoros örömforrás is nagy értékkel bír, elsősorban az alapozó időszakban.

A különböző formájú és nagyságú, ellenálló bevonattal rendelkező szivacselemek a tornatermi munka kellékei. Pozicionálásra, valamint a helyváltoztató mozgások fejlesztésére is alkalmasak, illetve kihívásokat jelentenek a diákok számára a mozgás fejlettségének minden szintjén.

Kisebb, különböző formájú szivacselemek és párnák használatával megfelelő pozicionálás érhető el, ezért ezekből az eszközökből is széles kínálattal kell rendelkezünk.

A háromkerekű tricikli sok mozgáskorlátozott gyermek közlekedési eszköze, önálló helyváltoztatást tesz lehetővé. Súlyosabb mozgásállapotú gyermekeknél terápiás értékű eszköz, mivel megtöri a kóros szinergizmusokat, a lábak mozgásának összehangolását segíti. A legtöbb gyermeknél speciális kiegészítők alkalmazása szükséges a biztonságos használat, és a megfelelő pozíció beállítása miatt.

A különböző sporteszközök, gurulós deszkák, kapuk, labdakészletek a mozgásfejlesztésen kívül a tanulók szabadidős és játéktevékenységeinek is eszközei. Fontos elemei a közösség-építésnek, a társakkal való együtt-mozgásnak.

A vízi terápiák során használt eszközök segítenek a különböző testhelyzetek felvételében, a test ellazításában, a mozgáskoordináció fejlesztésében, az izomegyensúly kialakításában.

Önkiszolgálást, önálló életvitelt segítő eszközök

Ezen eszközök célja, hogy a tanulók minél kevesebb személyi segítséggel, az általuk aktuálisan elérhető önállóság legmagasabb fokán végezzék mindennapi tevékenységeiket. Meg kell teremteni azt a tárgyi környezetet, mely segítségével megadható a szükséges idő, biztonság és önállóság.

Különböző WC rátétek, kapaszkodók biztosítják a stabil helyzetet. Az eszközök segítségével nemcsak a viszonylagos önállóság érhető el, hanem ezen helyzetek intimitása, így az emberi méltósághoz való jog is biztosítható, az önrendelkezés pedig megélhetővé válik.

Az étkezés megsegítésére a tanuló szükségletei és lehetőségei tükrében, gondos tervezést követően egyénre szabott technikákat és eszközöket biztosítunk. Speciális tányérok, poharak, különböző fogásmódú evőeszközök, csúszásgátlók és előkéek szükségesek a minél önállóbb étkezéshez.

A munkatevékenység keretein belül a háztartási tevékenységek megsegítéséhez is sok kiegészítő eszközt használ az intézmény, ilyen az egykezes reszelő, hámozó, szeletelő, rögzített kefe, és a különböző speciális takarító eszközök.

Gyakorló mellények segítik az öltözködést és annak finomabb mozzanatainak tanulását, gombolást, fűzést, a tépő- és húzózár használatát.

Mindezen eszközök helyes használatának megtanulása segíti a minél önállóbb életvitelt, ezen keresztül pozitívan hat a tanulók önbizalmára, önértékelésére, s ezzel együtt szociális kompetenciájuk fejlődésére is.

Fejlesztő játékok

A fejlesztő játékok a mozgáskorlátozott tanulók oktatásában fontos szerephez jutnak. Mozgáskorlátozottságuk miatt ugyanis a gyermekek életéből gyakran hiányoznak azok tapasztalatszerzési lehetőségek, amelyek az ép fejlődésmentű kisgyermek számára természetesek. A fejlesztő játékok segítik a hiányzó tapasztalatok játékos megszerzését. Fejlesztik a szenzoros, motoros és pszichomotoros funkciókat, a kommunikációt és szocializációt. Ismereteket is közvetítenek játékos formában. Ezek a játékok nem feltétlenül sérülés-specifikusak. Használatuk során azonban a mozgáskorlátozott gyermekek az eredetitől eltérő, adaptált feladatokat is végezhetnek velük. A halmozottan sérült mozgáskorlátozott tanulók esetében a játék elindítása és fenntartása is a legtöbb esetben segítséget igényel. A gyermeki lét felhőtlen játékának megélését terápiás kutya segíti hetente több napon, amikor a szünetekben, játék órákon aktivizálja a tanulókat.

A tanulást és kommunikációt segítő technikai eszközök

Azok a speciális kiegészítő, kiegészítő technikai eszközök tartoznak ide, amelyek segítségével a érintettebb mozgásállapotú gyermekek is tudják használni az infokommunikációs eszközöket, segíti, kiegészíti vagy helyettesíti szóbeli vagy írásbeli kommunikációjukat, illetve megvalósítani alkotó tevékenységüket.

- Speciális egerek és billentyűzetek
- Különböző méretű, formájú és színű kapcsolók
- Kapcsolódobozok
- Számítógépek
- Érintőképernyős monitorok
- Számítógépes, kapcsoló-, egerhasználatot tanító speciális szoftverek
- Tabletek, tablettartók
- Fejpálcák
- Tobii szemvezérelt program

Augmentatív és alternatív kommunikációs eszközök

A hangzó beszéd pótlására, kiegészítésére szolgáló eszközök. Minden augmentatív és alternatív kommunikációs rendszer több, egyénre szabott kommunikációs eszközből áll. A komplex kommunikációs igényű tanulók rendelkeznek papíralapú mappákkal, táblákkal, vagy valamilyen elektronikus segédeszközzel (mobileszközön futó kommunikációs szoftverrel, vagy kommunikátorral). Minden kommunikációs eszköz az adott gyermek szimbólumértési szintjének megfelelően tartalmazhat fotót, grafikus jelképet, illetve betűket, szavakat is.

Részletezve:

- Tárgyak, fényképek, grafikus jelképek, betűk (mint üzenethordozók)
- A Boardmaker CD: a szoftveren futó PCS (Picture Symbol System) olyan nonverbális grafikus képkommunikációs rendszer, ahol a nyelvi elemeket képek ábrázolják. A képszimbólumok a nem, vagy alig beszélő tanulók expresszív és receptív kommunikációjának támogatása mellett alkalmasak a különféle közismereti tantárgyak anyagának teljes körű feldolgozására is.
- Egy-és többüzenetes kommunikátorok
- Kommunikációs alkalmazással (képes és írásos Verbalio programmal) felszerelt táblagépek
- Communicator 5
- Indi kommunikátor-tableten futó Snapchore 1

1.1.6. A nevelő-oktató munka pedagógiai eljárásai, módszerei

A) Tanórai differenciálás

A tanórai szintű differenciálás lehetővé teszi, hogy a diákok egyéni képességeinek megfelelően határozzuk meg a tananyag feldolgozásának szintjét és annak módszereit. A differenciálás módszereit és eszközeit a pedagógusoknak sérülésspecifikusan, az adott tanulóra szabva kell meghatározniuk, a következő szempontok figyelembevételével:

- mozgásállapot miatt eltérő haladási tempó, illetve ismeretszerzési útvonal
- komplex kommunikációs igény támasztotta elvárások
- érzékszervi vagy érzékelési/észlelési érintettség
- minden olyan egyéni sajátosság, mely a tanóra tervezése során egyéni megközelítést tesz szükségessé.

A tervezés és kivitelezés során alapvető fontosságú, hogy a tanulócsoport tagjai az órán együtt haladjanak és munkálkodjanak, a differenciálás a tanuló részvételét segítse az osztály munkájában.

Amennyiben szükséges, párhuzamos egyéni fejlesztés is szervezhető.

B) Egyéni fejlesztés

Az adaptív oktatás lehetővé teszi, hogy a pedagógusok a tanulók megismerése során az adottságokban, képességekben megmutatkozó egyéni eltérések, lehetőségek és korlátok figyelembevételével a fejlesztést is egyénileg tervezzék meg. Előfordulhat, hogy a mozgáskorlátozott gyermekek eredményes fejlesztéséhez az egyéni tervezésen túl egyéni megsegítő stratégiák alkalmazására is szükség van. Az egyéni fejlesztési tervek esetében mindig az adottságoktól, képességektől függően változhat az elsajátítandó tananyag, az elsajátításhoz szükséges idő, az alkalmazott módszerek és kompenzáló technikák. Az egyéni fejlesztésre szoruló gyermekek csak az érintett területen dolgoznak egyéni program szerint, egyébként pedig saját osztályukkal vagy csoportjukkal együtt, egy ütemben tanulnak.

C) Párhuzamos egyéni fejlesztés

Az egyéni megsegítés sajátos formája a párhuzamos egyéni fejlesztés vagy kéttanáros fejlesztés. Ekkor az osztályban tanító pedagógus mellett egy másik pedagógus kolléga is jelen van a tanítási órán, és megsegíti az adott diákot, személyre szabott módszereket és eszközöket alkalmazva (augmentatív és alternatív kommunikáció, ergoterápia). A párhuzamos egyéni fejlesztés célja, hogy az érintett diák tanórai keretben a többi gyermekkel azonos ütemben, azonos ismereteket legyen képes elsajátítani.

D) Projektpedagógia

A tanulók mozgásállapotához igazodva, figyelembe véve képesség- és készségstruktúrájukat, rövid és középtávú projekteket tervezhetnek meg a pedagógusok. A projektek az intézményben tantárgyak közötti kooperációval, vagy egy-egy tantárgyon belül jöhetnek létre. Színterük szerint osztálykeretben, vagy egyéb csoportalkotással valósulhatnak meg.

A projektmódszer különösen hasznos eszköz a halmozottan sérült mozgáskorlátozott diákok oktatásában. A kontextusba helyezés és tevékenységbe ágyazás segíti a megértést, az ismeretek tartós elmélyítését szolgálja, és összeköti a valósággal a tanultakat. Mindezek miatt a tanév tervezése során előtérbe kell helyezni a tananyagtartalmak összekapcsolását az egyes műveltségi területek között.

E) Élménypedagógia

Az élménypedagógia a „cselekvés általi tanulás és fejlődés” egyik sajátos változata, személyközpontú pedagógia, mely mind az egyén, mind pedig a csoport fejlődésére és sikerességére fókuszál (Rogers 1984). Multiszenzoros tanítás, mely a tanítás-tanulás folyamatába bevonja a résztvevőket, és életközeli gyakorlatokat végeztet velük. A tanulók felfedezéseket tesznek, és a tudással ők maguk kísérleteznek, ahelyett, hogy mások tapasztalatait vennék át. A fő hangsúly a konkrét tapasztalatok általi tanulásra, az érzékelés, a mozgás és a kommunikáció valós helyzetben történő fejlesztésére kerül.

Élményterápiás délelőtti szervezésére a Budapest III. Kerületi Csillagház Gyógypedagógiai Általános Iskolában évente 4-6 alkalommal kerül sor a tanmenetbe illesztve, előre meghatározott témakörhöz kapcsolódva, az éves munkatervben meghatározott témák szerint. Az élménypedagógiai foglalkozásokon egy időben vesz részt az összes alsó tagozatos gyermek és pedagógus, valamint témától függően más évfolyamok is - előre tervezetten - csatlakozhatnak. A foglalkozások megvalósulhatnak intézményi kereteken belül és kívül is. A külső szintéren történő megszervezésnél fontos szempont az iskolában maradó osztályok elláthatóságának biztosítása.

F) Tanulmányi kirándulás

Az élménypedagógia szemléletének, valamint a társadalmi integráció elősegítésének megfelelően a külső helyszíneken tett tematikus kirándulások fontos részét képezik pedagógiai munkánknak. Az átalakított iskolabuszok lehetővé teszik diákjaink számára, hogy olyan helyszínekre, eseményekre jussanak el, melyre máskülönben kevés lehetőségük adódna. Az ingyenességet a LEP programok kihasználásával, valamint a fogyatékkal élőknek biztosított költségtérítés nélküli programokkal biztosítjuk. Gondoskodnunk kell arról ezeken a programokon is, hogy biztosítsuk tanulóink számára a kommunikációs és mozgásos akadálymentességet, megfelelő számú kolléga jelenlétével.

A Készség-és képességfejlesztő, valamint terápiás osztály két hetes váltásban délelőtti, külső helyszínre szervezett tanulmányi kiránduláson vesz részt, melynek tematikája kapcsolódik a tanmenetekhez.

A többi osztály minden évben egynapos osztálykiránduláson vesz részt, ezek tartalma szintén előre tervezett.

Ezen kívül, a Fenntartó engedélyével sor kerülhet további külső programokra, melyek változatos témákban segíthetik a diákok sokoldalú tapasztalatszerzését (központi témanapok illetve -hetek, kulturális programok, a mindennapi élet helyszínei és tevékenységei).

1.1.7. A nevelő-oktató munka során alkalmazott speciális foglalkozások

A) Ergoterápia

„Az ergoterápia a fizikai és/vagy pszichikai kondíciók kezelése specifikusan kiválasztott tevékenységeken keresztül abból a célból, hogy segítsen az embereknek elérni a legmagasabb szintű funkciót és függetlenséget a hétköznapi élet minden területén.”

Az ergoterápia szemléleti keretei áthatják az egész napos iskolai nevelés-oktatás minden színterét. A gyermekek aktív közreműködésével valósul meg, és az egymásra épülő, egymást kiegészítő technikák, eljárások, eszközök segítségével jön létre. Ezzel elősegíti a mozgáskorlátozott gyermekek hétköznapi önállóságának kialakítását.

Az ergoterápia során korrigáló, fejlesztő, kompenzáló foglalkozások keretében a sérülésből vagy annak következményeiből eredő sérült funkciók javítása, a fejletlen vagy gyenge képességek fejlesztése, a kiesett funkciók helyettesítésének tanítása történik. Az ergoterápia célja tehát a tanuló legnagyobb fokú önállóságának elérése annak érdekében, hogy lehetőségeihez mérten élete aktív és független irányítója lehessen.

Az ergoterápia fontos területe a különböző mozdulatok betanítása, gyakoroltatása, automatizálása, a különböző segítő eszközök megtervezése, kivitelezése vagy adaptációja, és azok használatának megtanítása. Fontos megemlítenünk, hogy a halmozottan sérült mozgáskorlátozott gyermekek nem izoláltan, hanem a mindennapi helyzetekben történő tevékenységek gyakorlása során tudják ezeket a praktikus készségeket beépíteni a mozgásos repertoárjukba. Így az iskolai életben, és az otthoni helyzetekben is erre kell törekednünk – a tevékenységterápiás megközelítést, cselekedtetést előtérbe helyoznunk.

B) Logopédia

A logopédiai fejlesztés során a célunk nem csak a nyelvi rendszer fejlesztése, hanem a teljes személyiség, valamint a kognitív funkciók javítása, az érzékszervi fejlesztés is. A terápia során alkalmazkodunk a gyermek egyéni sajátosságaihoz. A fennálló myofunkcionális zavarok, hallási diszkriminációs gyengeség, figyelem és emlékezeti problémák, és egyéb, a központi idegrendszer sérülése miatt fennálló ok miatt igen nagy jelentősége van a hosszan és kis lépésekben megtervezett fejlesztésnek. A fejlesztés során nem csak az életkori sajátosságokat kell figyelembe venni és úgy megtervezni a foglalkozásokat, hanem minden egyes ismeretnyújtásnak több érzékszerv bevonásával kell megtörténnie.

A komplex kommunikációs szükségletű gyermekeknél minden esetben szoros együttműködésben dolgozik a logopédus az Augmentatív és alternatív kommunikáció fejlesztést nyújtó kollégával. Bár a logopédiai terápia központjában természetesen a hangzó beszéd fejlesztése áll, a komplex kommunikációfejlesztés eszközeit is használjuk a beszédterápiás folyamat felépítése során. A beszédterápia a központi idegrendszer sérüléséhez társuló beszédzavarok korrekciójára irányul. A beszédterápia a mozgásterápia eredményeit felhasználva, arra épülve korrigálja a sérült beszédet, ezzel elősegíti a gyermek beilleszkedését szűkebb és tágabb környezetébe.

C) Augmentatív és alternatív kommunikáció

A kommunikáció fejlesztése a tanulók egész napját átszövi, a kommunikatív megközelítés az oktatás-nevelés valamennyi területét áthatja. Emellett, illetve ezt kiegészítve az iskola speciális egyéni és csoportos foglalkozások keretében biztosítja annak lehetőségét, hogy a komplex kommunikációs igényű gyermekek az augmentatív és alternatív kommunikációs módszerek segítségével is megtanulják hatékonyan kifejezni és megosztani szükségleteiket, érzelmeiket, és gondolataikat.

Az augmentatív és alternatív kommunikáció (AAK) elsődleges célja ~~feladata~~ az aktív és önálló kommunikáció kialakítása, melynek révén a beszédében akadályozott személy is cselekvő részesévé válhat szűkebb és tágabb környezetének. Az alternatív kommunikáció a hagyományos kifejezési módok helyett és mellett eltérő eszközök, módszerek használatával teremti meg a nem, vagy alig beszélő gyermek, illetve felnőtt sikeres kommunikációját. Az intézménybe járó AAK-használó gyermekek a mindennapi kommunikációjukhoz különféle, az egyéni szükségleteikhez illeszkedő kommunikációs eszközöket vehetnek igénybe. Ezek egy része az ún. segédeszközt nem igénylő rendszerekhez tartozik (pl. gesztusok és gesztusjelek), ezt egészítheti ki a papíralapú kommunikációs táblák, kommunikátorok és kommunikációs applikációk használata.

D) Az étkezés funkcionális megsegítése

A funkcionális étkezési zavar célzott fejlesztése szorosan kapcsolódik a beszéd- és kommunikáció-fejlesztéshez, és a mozgásneveléshez. Az evés és ivás olyan tevékenység, melynek kivitelezésében ugyanazok a szervek vesznek részt, melyek a beszédet is létrehozzák. A beszédszervek mozgáskoordinációja elősegíthető a terápiás étkeztetéssel.

Az evésterápia az egészséges fejlődés menet lépésein vezeti végig a gyermekeket, helyes pozicionálás mellett megtanítja a szabályos harapást, rágást, nyelést, és a száj izmainak tréningjén keresztül elősegíti a beszédfejlődést is. Az étkezés a megismerési folyamatoknak fontos része, különösen az alapozó osztályokban. Az ízek, szagok, hőmérséklet, tapintási érzékelés fejlesztése a keresztkapcsolatok révén a kognitív, szociális és kommunikációs készségekre is hatással van. Mindezek természetes helyzetekben, a napirendbe ágyazva sokkal inkább fejlesztő hatásúak, eredményesek, mint mesterségesen megteremtett szituációkban. Az étkezés, az ízlelés az életminőség szempontjából sem közömbös, a jóízű táplálék örömforrás, ha az étkezés nehézségei azt nem rontják el.

Az egyénre szabott fejlesztés gyakorlás során, kis lépésekből épül fel, amely szükség szerint egyéni fejlesztés, logopédia, kommunikáció-fejlesztés, ergoterápia és az önkiszolgálás foglalkozások elemeként is megjelölhet.

Az étkezésben, ivásban megsegítésre szoruló tanulók szakszerű intézményi ellátása a Budapest III. Kerületi Csillagház Gyógypedagógiai Általános Iskola alapvető feladata. Az igazgató minden tanév elején felméri a diákok evésterápia-igényét, és tanórai vagy egyéb foglalkozásnak nem minősülő feladatként rendeli el az intézményben dolgozó pedagógusok számára annak ellátását.

Az átmeneti vagy tartós szondatáplálás esetén a kezelőorvos és a táplálási tanácsadó előírása alapján, a szülővel közösen alakítjuk ki az érintett tanulónál a táplálási rutint.

E) Hidroterápia, vízi mozgásterápia

A foglalkozások célja a víz jótékony hatásának felhasználása a halmozottan fogyatékos mozgáskorlátozott diákok komplex fejlesztésében. A szokottnál melegebb víz hőfok segít a feszes, spasztikus izomzat ellazításában. Ennek következtében az ízületek könnyebben kimozgathatók, mozgásterjedelmük növelhető. Kedvezően hat a vitálkapacitásra és az általános állóképességre. A szárazföldön nehezen mozgó, járni nem tudó tanulóink a vízben aktívabban, szabadabban mozoghatnak. A hidroterápia és a vízi mozgásterápia segít a gyengült izmok erősítésében, a kóros reflexek leépítésében, az egyensúlyfejlesztésben, a szenzomotoros fejlesztésben, a téri tájékozódás és érzékelés fejlesztésében és a mozgáskoordináció fejlesztésében. A vízben való mozgás öröme növeli a diákok aktivitását, önbizalmát, pozitívan hat értelmi, érzelmi és szociális fejlődésükre. A mozgásnevelés tantárgyhoz szorosan kapcsolódnak a foglalkozások, mindig tornatermi előkészítés előzi meg őket és egyéni, sérülésspecifikus indikációk alapján alkalmazhatóak.

Sérülésspecifikus úszásoktatásra is sor kerülhet akkor, ha a gyermek elérte a megfelelő vízbiztonságot és mozgásállapota, mozgáskoordinációja megfelelő szintű a tanuláshoz.

A foglalkozásokon való részvételt az adott gyermek mozgásnevelője indikálja és alkalmazza, a gyermek aktuális egészségügyi és mozgásállapota alapján.

A foglalkozások megvalósításának feltételei:

Az uszodai foglalkozások a Fenntartó támogatásával és finanszírozásában valósulhatnak meg, további feltétel az elérhető távolságban lévő, a vízi terápiákhoz megfelelő tanmedence, és az adott tanévben a munkaszervezési feltételek biztosíthatósága (minden gyermek mellé egy fő mozgásnevelő jelenléte alapfeltétel).

Tangentor-kezelés

Az iskola épületében rendelkezésre áll a tangentorkád. A víz alatti sugármasszázs lazítja a spasztikus izmokat. Gyógypedagógiai asszisztens jelenléte a kezelés teljes időtartama alatt nagyban hozzájárul a kezelés biztonságosabb kivitelezéséhez.

F) Kutya- asszisztált foglalkozások

A foglalkozásokat a MATESZE vizsgaszabályzatában foglaltak alapján vizsgázott, és érvényes tanúsítvánnyal rendelkező felvezető-kutya páros végzi. A foglalkozások tanórai keretek között valósulnak meg. A célok és feladatok meghatározása a pedagógus kompetenciája, a felvezetővel történő szoros együttműködésben. A kutya-asszisztált foglalkozás során csoportszintű és egyéni célkitűzések is jelen vannak.

Célok: közös figyelmi helyzet gyakorlása, oldott légkör megteremtése, közösségi érzés erősítése, kommunikációs készség fejlesztése, magatartási szabályok elsajátítása, közös tevékenységekben való aktív részvétel, mozgásfejlesztés, új ismeretek és tananyagtartalmak elsajátítása, elmélyítése, meglévő funkciók, képességek kihasználása, fejlesztése, érzékelési-észlelési tapasztalatok gyűjtése, személyiségfejlesztés, az eddig tanultak elmélyítése, a tartalmak multiszenzorossá tétele.

A foglalkozásokon a gyerekek és a kutya együtt dolgoznak, játszanak, az óra céljához illeszkedően különféle mozgásos, kommunikációs, szocializációs és tanulási feladatokat hajtanak végre.

1.2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Tanulóink személyiségének kibontakoztatása az iskolába lépéssel megkezdődik. Munkánk a diákok egyéniségéhez, adottságaihoz igazodik, komplex módon hat személyiségük egészére. Alapfeltétel az elfogadó, érzelmi biztonságot nyújtó légkör, a kiszámítható, egységes elvárásrendszer, munkatársaink és a családok szoros együttműködése a gyermek iskolai éve alatt.

Pedagógiai feladatok

- A tanulók sokoldalú megismerése.
- A motivációs és érzelmi karakter, a tudás és a szociabilitás, vagyis a személyi, szociális és kognitív kompetenciák fejlődésének segítése.
- A tanulók személyiségének fejlődését támogató tanulási és nevelési környezet kialakítása.
- Önismeretük, önértékelésük, tanulási motivációjuk kialakítása érdekében a fejlesztő értékelés alkalmazása
- Az élethosszig tartó tanulás és fejlődés iránti motiváció megalapozása.

A személyiségfejlesztés megvalósulásának szinterei

A személyiségfejlesztés az egész napos oktatás-nevelés minden színterét átszövi.

- Óratervi órákon, valamennyi műveltségi terület nevelése-oktatása során, és az egész napos oktatás-nevelés minden területének foglalkozásain, függetlenül az oktatásszervezés formájától
- Diákok közötti mentor program segítségével
- Diákönkormányzat tevékenysége során
- A pályairányítási, pályorientációs tevékenységekben
- Tanórán kívüli programokon
- Érzékenyítő programokon való részvétel tapasztalati tanácsadóként

Önállóságra nevelés

A halmozottan sérült mozgáskorlátozott tanulók személyiségfejlesztésének és iskolai oktatás-nevelésének egyik legfontosabb területe az önállóságra nevelés. Vezérlő elvként az iskolai élet minden területét át kell hatnia az intézmény, a pedagógus és a gyógypedagógiai asszisztens tervező munkájában. Az időkeretek meghatározásánál alapvető, hogy diákjaink önálló tevékenységének helyet adjunk, azt az osztály napirendjébe és az iskola mindennapi életébe beillesszük.

E terület az egyes alfejezetekben deklarált módon megjelenik, összefoglalva a következő pedagógiai feladatokkal és szintekkel:

Pedagógiai feladatok:

- a diákok pontos ismeretén alapuló elvárásrendszer felállítása
- következetes, ugyanakkor motiváló elvárások közvetítése
- a következő fejlődési lépcső pontos meghatározása
- a nevelőtestület minden tagjának együtt-gondolkodása és összmunkája, az egységes elvárások és attitűd biztosítása érdekében
- a szülőkkel, gondozókkal való együttműködés, törekvés arra, hogy a gyermek élete minden szintén ugyanazokkal a követelményekkel találkozzon, és a gyakorlást minden szintre ki is terjeszthesse

Megvalósulásának szinterei:

- óratervi órák tevékenységei
- egész napos oktatás-nevelés keretében megszervezett foglalkozások
- kiemelt módon az önkiszolgálással, étkezéssel kapcsolatos tevékenységek
- szabadidő, óraközi szünet tevékenységei
- iskolán kívüli tevékenységek
- Diákönkormányzat rendezvényei, iskolai ünnepek és versenyek

Különleges szintér és lehetőség a Budapest III. Kerületi Csillagház Gyógypedagógiai Általános Iskolában a diákok liftkezelői engedélyének megszerzése a Házirendben szabályozott felkészülés és vizsgarend alapján.

A személyiségfejlesztés feladatai közé tartozik a **tanulói jogok és kötelességek megismerése** és elsajátítása is. Az iskolai élet során mindezeket a gyakorlatban, fokozatosan vezetjük be és mélyítjük el, hogy a felnőtt élet jogtudatosságát a lehetőségekhez képest megalapozzuk és beágyazzuk. Az elvont fogalmakat megragadhatóvá, átélhetővé kell tennünk, mindennapos helyzetekben érnünk tetten és gyakoroljuk, hogy az évek múlásával ismerőssé, illetve rutinná válhassanak. A következőkben kiemeljük a legfontosabb szempontokat.

- Minden tanulónak joga van ahhoz, hogy a közösség aktív, azt formálni képes tagja legyen, ezért joga van adottságainak, képességeinek megfelelő nevelésben-oktatásban részesülni.
- hogy az oktatási intézményben biztonságos, egészséges környezetben neveljék, oktassák,
- személyiségét, emberi méltóságát tiszteletben tartásuk,
- védelmet kapjon a fizikai és lelki erőszakkal szemben,
- tájékoztatást kapjon az őt érintő kérdésekről, hozzájusson a szükséges információkhoz,
- az osztálynaplóba bekerülő érdemjegyekről, osztályzatokról, bejegyzésekről tájékozódjon,
- részt vegyen a DÖK munkájában,
- az iskolai közösség életére vonatkozóan véleményt nyilváníthasson, javaslatot tehesen
- feladatot vállalhasson a közösségi programok összeállításában, lebonyolításában,

- kérdést intézzen az iskola vezetőihez, pedagógusaihoz,
- tanulmányi munkájához a tanítási órán kívül is minden segítséget megkapjon, ezért részt vegyen napközis foglalkozásokon, felzárkóztató foglalkozásokon, tehetséggondozáson, sportköri foglalkozáson, szakköri foglalkozásokon, különböző tanulmányi versenyeken, pályázatokon, tanulmányi munkát segítő egyéb iskolán kívüli foglalkozásokon,
- használhassa az iskola létesítményeit, eszközeit, a védő-óvó előírások betartásával (balesetvédelem, tűzvédelem),
- részt vegyen az iskolai és iskolán kívüli sport- és kulturális rendezvényeken
- ötleteivel, munkáival segíthessen abban, hogy osztály, iskola szebb legyen.

A diák kötelessége, hogy

- gondozása és nevelése érdekében szülőjével vagy más törvényes képviselőjével, gondozójával állapotának és képességeinek megfelelően együttműködjön,
- képességeinek megfelelően tegyen eleget tanulmányi kötelezettségének,
- tartózkodjék az egészségét károsító életmód gyakorlásától és az egészségét károsító szerek használatától.

1.3. Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

1.3.1. Az egészségfejlesztés iskolai feladatai

Az intézményi egészségfejlesztés az iskola életébe, mindennapjaiba beépülő tevékenység, melynek célja, hogy a diákok

- fokozatosan egyre mélyebb tapasztalatot szerezzenek a saját testük működéséről - ismerjék fel annak jelzéseit, és képesek legyenek a tapasztalt érzeteket beazonosítani, valamint azokat kommunikálni a környezetük felé;
- a gyakorlatba beágyazódott tudásuk alakuljon ki az egészségmegőrzésről, egészséges életvitelről, annak fontosságáról.

A célok elérése érdekében felhasználjuk a tanórák, valamint az étkezési, önkiszolgálási helyzetek lehetőségeit, valamint tematikus napokon, projektek keretében fókuszálunk egy-egy témára. Az egészségnevelési program megvalósulását segíti a gyermekorvos és a védőnő is.

Konkrét feladatok:

- az alapvető egészségügyi ismeretek elsajátíttatása
- az egészségmegőrzés szempontjából helyes magatartásra, tevékenységre történő aktivizálás
- az életkorral és egészségügyi, illetve mozgásállapottal járó biológiai, pszichológiai, higiénés és életmódbeli tennivalók megismertetése és elsajátíttatása
- a megfelelő életvitelhez szükséges képességek kialakítása, erősítése, fejlesztése
- az egészségre káros szokások (alkohol és drogfogyasztás, dohányzás, inaktív életmód, helytelen táplálkozás) következményeinek megismertetése
- a társas kapcsolatok egészségi és etikai kérdéseinek, szabályainak elsajátíttatása
- a speciális, egyéni sérülésekből adódó problémák kezelésére, enyhítésére, megoldására alkalmas segítségkeresése, kiválasztása, alkalmazásuk megtanítása.

1.3.2. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása, balesetvédelem

Az intézményi elsősegély-oktatás célja, hogy a tanulók kellő ismereteket kapjanak az őket és társaikat fenyegető baleset-, és egyéb veszélyhelyzetekről, azok megelőzéséről, elhárításáról, kezeléséről.

- Ismerjék fel a segítséget igénylő helyzeteket, és a segítségkérés/segítségnyújtás módját.
- Értsék és ismerjék meg a baleset és veszélyhelyzetek megelőzésének fontosságát, módjait - különös tekintettel a folyosókon és az udvaron való közlekedés során, a sportjátékok közben, tankonyhai és művészeti tevékenységek során.
- A rendeltetésének megfelelően használják a fejlesztés és a kreatív tevékenységek eszközeit és erre társaikat is figyelmeztessék.
- Tartsák szem előtt társaik lehetőségeit és képességeit a mindennapos tevékenységek során.
- Az iskolai házirend szabályait megismerve, felelősen tartásuk be azokat.

Az ***elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása*** a következő tanítási órákon belül valósul meg: osztályfőnöki óra, környezet és kommunikáció, anyanyelv és környezetismeret, szűkebb és tágabb

környezet, környezetismeret, természetismereti tárgyak, mozgásnevelés, munkatevékenység, KMN, tankönyv, kommunikáció-fejlesztés, és az egész napos nevelés-oktatás.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának formái:

- Helyzetgyakorlatokon, mindennapi tevékenységeken keresztül
- Ismeretterjesztő oktatófilmek, előadások, a témához kapcsolódó mesék, történetek feldolgozásán keresztül, illetve dramatikus játékban.
- Eszközhasználati tájékoztatás, gyakorlás során: munkatevékenység, tankönyv, művészeti órákon.
- Bemutatás és gyakorlás segítségével mozgásnevelés órákon.
- Kommunikációfejlesztés során: az ismeretekkel kapcsolatos AAK eszközökkel történő ellátás, azok használatának gyakorlása segítségével.

1.4. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

A Budapest III. Kerületi Csillagház Gyógypedagógiai Általános Iskola diákjai esetében a közösségfejlesztésnek az alapozó években kell elkezdődnie, a kommunikációs eszköztárunk átgondolt fejlesztésével, a gyermekek kezdetben irányított kapcsolatba lépésével és a közös tevékenységek kialakításával. Az évek során elérendő célunk: jól működő, összetartó osztályközösségek, és spontán alakuló baráti közösségek.

Eszközök:

- Tér és idő biztosítása egymás megismerésére, az együttműködési készség és segítőkészség fejlesztése közösen végzett cselekvéseken keresztül.
- Lehetőség teremtése közös élmények átélésére, ezáltal az összetartozás érzésének kialakítása és erősítése.
- Bátorítás egyéni élmények megosztására.
- Közösségi viselkedési normák, alapvető illemszabályok megismertetése, gyakoroltatása különböző szituációkban.
- Perifériás helyzetű gyerekek beilleszkedésének segítése.
- Kapcsolatteremtő készség kialakítása, fejlesztése, valamint az egyénnek és a csoportnak megfelelő kommunikációs rendszer kiépítése.
- A különböző csoportok közötti kapcsolatrendszer működtetése iskolán belül.
- A közösségi normáknak megfelelő tolerancia kialakítása.
- Az együttes tevékenység lehetőségének biztosítása.
- A csoport- és egyéni érdek összehangolására, mások eltérő érdekeinek figyelembevételére nevelés a mindennapi életben adódó helyzetek kihasználásával.
- Elemi szintű kompromisszumkészség kialakítása.
- Önálló véleményalkotás ösztönzése, vitakészség fejlesztése, vitakultúra megalapozása.
- Tanulóink felkészítése a közösségben megélt kudarcok feldolgozására, válaszreakcióik helyes mederbe terelése.

- A másik ember személyes szférájának tiszteletben tartására nevelés.
- Közösségi magatartás formálása a különböző személyiségjegyek (önismeret, önértékelés, önbizalom, belső motiváció) fejlesztésén keresztül.
- Az adott közösségben elfogadott, személyes példamutatással alátámasztott értékrendszer közvetítése.
- Önszerveződési törekvések lehetőségének megteremtése.
- A csoport dinamikájának működtetése indirekt iránymutatással.
- A kapcsolatteremtéshez szükséges technikai eszközök biztosítása.
- Iskolán kívüli csoportokkal való ismerkedés megszervezése, a kialakult kapcsolatok fenntartásának, ápolásának segítése.

A közösségfejlesztés megvalósulásának szinterei

- Tanórák, tanórán kívüli és szabadidős tevékenységek – jó szinterei a közösségfejlesztésnek a csoportmunkák, projektek.
- Osztály- és intézményi szintű hagyományok ápolása során.
- Diákönkormányzat működése által
- Érzékenyítő, szemléletformáló programokon való részvétel során.

1.4.1. A diákönkormányzati munka közösségfejlesztési feladatai

A Diákönkormányzat működésének célja:

A Diákönkormányzat az intézményben a tanulók és tanulóközösségek érdekeinek képviselőjére, a tanórán kívüli és szabadidős programok szervezésének megsegítése céljából alakul. A jól működő iskolai diákönkormányzat lehetőséget nyújt a választás, a delegálás és az érdekképviselet fogalmi és gyakorlati elsajátításához, mindennapokban történő tapasztalásához. A részvétel a közügyekben megkívánja a kreatív, önálló kritikai gondolkodás, az elemzőképesség és a vitakultúra fejlesztését.

Ennek biztosításához a diákönkormányzatot segítő pedagógusok és az osztályfőnökök elkötelezett együttműködése szükséges. A diákönkormányzat tagjainak megválasztása évről-évre lehetőséget nyújt a szavazati jog gyakorlására. A szervezet munkáját a 3-8. évfolyamokon osztályonként megválasztott képviselők végzik, az igazgató által felkért két fő segítő pedagógus, illetve gyógypedagógiai asszisztens kolléga támogatásával. Az osztályonként megválasztott képviselők maguk közül megválasztják a Diákönkormányzat elnökét.

Működése:

A DÖK-képviselők pedagógusaik segítségével a tanév elején elkészítik az éves munkatervet, mely alapján a DÖK működik. A kész munkatervet az intézmény nevelőtestülete és vezetősége is jóváhagyja. A képviselők minden évfolyamon (3. osztálytól) az osztályfőnöki órákon beszámolnak havi munkájukról, eredményeikről, illetve tájékoztatják társaikat a hónap aktuális feladatairól. Társaik javaslatait, módosításait, ötleteit, problémáikkal kiegészítve terjesztik elő a havi értékelő megbeszéléseken. A DÖK szükség szerinti gyakorisággal ülésezik, ahol az előző hónap/idején munkájának értékelése, illetve az aktuális programok előkészítése, a felvetődő közösségi

problémák megbeszélése, értékelése, a segítségkérés lehetőségeinek megtárgyalása a feladat. Működtetik az intézményi rádiót.

A DÖK képviselői munkájuk alapján, az év végén dícséretben részesíthetők. A nem megfelelő munkát végző képviselők azonban az osztályközösségük által év közben is „visszahívhatók”.

Feladata:

- az osztályok DÖK felelőseinek segítése, irányítása, vezetése
- a DÖK éves munkatervének elkészítése, illetve elfogadtatása
- az aktuális DÖK programok megszervezése, lebonyolítása
- a diák-önkormányzati ülések rendszeres lebonyolítása, ahol a diákok választott képviselői vesznek részt.
- a tanulók jogainak és érdekeinek képviselete az intézményi tantestület előtt

Diákönkormányzathoz kapcsolódó programok:

- iskolarádió működtetése
- papírgyűjtés
- szelektív hulladékgyűjtés
- madáretetés
- diáknap
- DÖK mindenkori éves munkatervében meghatározott egyéb, aktuális tevékenységek

1.5. Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvétel rendje

A döntési folyamatba a tanulók osztályonként megválasztott diákönkormányzati képviselőiken keresztül kapcsolódhatnak be. A diákönkormányzat a jogszabályban biztosított jogaival a diákönkormányzat működését segítő pedagógusok és gyógypedagógiai asszisztens irányítása mellett élhet.

A Diákönkormányzatot megillető jogok:

- **döntési jog:** saját működéséről és egy tanítás nélküli munkanap programjáról
- **egyetértési jog:** házirend és az intézményi versenyek, vetélkedők kialakításában, az intézményi szintű ünnepélyek, megemlékezések alkalmában
- **javaslattételi jog:** az intézmény kulturális és szabadidős tevékenységeivel kapcsolatban
- **véleményezési jog:** a tanév rendjének, munkatervének, házirendjének, napirendjének kialakításában

1.6. A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnök feladatai, a gyógypedagógiai asszisztensek feladatai

A pedagógusok, osztályfőnökök és gyógypedagógiai asszisztensek feladatainak részletes szabályozását a mindenkori munkaköri leírás tartalmazza, mely az SzMSz melléklete.

1.6.1. A pedagógusok helyi feladatai

- a diákok sokoldalú megismerése
- a differenciáláshoz szükséges eszközök, adaptációk megtervezése és elkészítése
- a tanulók személyre szabott, a tanterv követelményeihez igazodó beszámoltatásának megtervezése
- a tanulók munkájának rendszeres értékelése
- tehetséggondozás, a tanulók fejlesztésével kapcsolatos feladatok
- a tanulók önellátásának segítése az egész napos tevékenység során
- evésterápia, étkezés segítése
- a tanulói és iskolai dokumentáció ismerete
- tanítási órákra való felkészülés
- a tanulmányok alatti vizsgák lebonyolítása
- barátkozó találkozó lebonyolítása
- a tanulmányi versenyek szervezése, lebonyolítása
- iskolai mérések irányítása
- az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása
- szülői értekezleteken, fogadóórákon vesz részt
- munkaidő könyvelése a hatályos jogszabályok alapján, az e-napló felületén
- részvétel nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken, munkaközösségi értekezleteken
- részvétel teamekben, azok szervezése, vezetése, kezdeményezése
- részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken
- iskolai ünnepek és rendezvények megszervezése
- iskolai ünnepeken és iskolai rendezvényeken való részvétel
- iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés

1.6.2. Az osztályfőnök feladatai és hatásköre

- Az iskola pedagógiai programjának szellemében neveli osztályának tanulóit, személyiségük figyelembevételével.
- Segíti a tanulóközösség kialakulását.
- Segíti és koordinálja az osztályban tanító pedagógusok munkáját.
- Kapcsolatot tart az osztály szülői munkaközösségével.
- Rendszeres időközönként az osztályban dolgozó pedagógus kollégával és gyógypedagógiai asszisztenssel megbeszélést tart az osztályukat érintő kérdések, esetlegesen felmerülő problémák megoldása céljából
- Értékeli a tanulók magatartását, szorgalmát, javaslatát a nevelőtestület elé terjeszti.
- Szülői értekezletet tart.
- Folyamatos kapcsolatot tart fenn a törvényes képviselőkkel.
- Ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli teendőket: digitális napló vezetése, ellenőrzése, mulasztások igazolása, félévi és év végi statisztikai adatok szolgáltatása, bizonyítványok megírása, továbbtanulással kapcsolatos adminisztráció elvégzése.
- Segíti és nyomon követi osztálya kötelező orvosi vizsgálatát.

- Kiemelt figyelmet fordít az osztályban végzendő gyermek- és ifjúságvédelmi feladatokra, kapcsolatot tart az iskola gyermekvédelmi felelősével.
- Közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében.
- Javaslatot tesz a tanulók jutalmazására.
- Rendszeres időközönként órát látogat az osztályban.

1.6.3. A gyógypedagógiai asszisztensek feladatai

Diákjaink nevelésében-oktatásában a gyógypedagógiai asszisztensek jelenléte alapvető fontosságú, a team állandó tagjai. A gyógypedagógus első számú segítője, a pedagógus irányítása mellett végzi munkáját.

- Legfontosabb feladata, hogy az iskolai élet minden területén megadja a tanulónak a szükséges, de minimális segítséget, ami elég a maximális önállóság eléréséhez. Tisztában van a tanuló erősségeivel és gyengeségeivel, így pontosan tudja mennyi a szükséges, de elégséges támogatás.
- Biztonságot és állandóságot nyújt a diákoknak.
- Erősíti kompetenciájukat, önbizalmukat az élet különböző területein, példamutató viselkedésével, következetes neveléssel motiválja őket.
- Részt vesz a tanórákon, észreveszi, ha valaki nehézségekkel küzd és szakmai ismereteivel, tapasztalatával hatékonyan segíti meg. Szükség szerint asszisztenciát biztosít a diák mellett a csoportos foglalkozásokon is, ehhez egyénre szabott módszereket alkalmaz.
- Személyre szabott eszközöket, adaptációkat készít a pedagógus iránymutatása alapján.
- Segít a sérülésspecifikus egészségügyi és higiénés teendők elvégzésében, felügyeli a gyógyszerek beszedését, ellátja az étkezések körüli feladatokat.
- Jelen van a mozgásnevelés órákon, együttműködik a mozgásnevelővel, gondoskodik a segédeszközök meglétéről.
- Terápiás részfeladatokat végez a gyógypedagógus irányításával, de önálló feladatvégzésre is képes. Mivel minden egyes helyzet eltérő bánásmódot és megoldást igényel, fontos a jó problémamegoldó készség, kreativitás, spontaneitás.
- Munkáját egy adott kislétszámú csoportban végzi, így bensőséges viszony és kölcsönös bizalom alakul ki a tanulókkal, amely elengedhetetlen feltétele a sikeres munkának.
- Részt vesz a team-megbeszéléseken, szülői értekezleteken.
- Részt vesz a tanórákon kívüli programokon, a műsorok lebonyolításában.
- Az iskolai élet egyéb területein is feladatokat lát el: gyermekvédelem, környezetvédelem, szakorvosok és iskolaorvos melletti asszisztencia, gyógyszerrendelés, a Diákönkormányzat megsegítése.

1.7. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

A Budapest III. Kerületi Csillagház Gyógypedagógiai Általános Iskola diákjai mind kiemelt figyelmet igénylő tanulók, a Pedagógiai Program egésze az igényeik alapján épül fel. Fontos azonban, hogy leírjuk azokat a különleges helyzeteket, ahol további gondossággal kell eljárunk.

1.7.1. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

A halmozottan sérült mozgáskorlátozott gyermekek tehetségének feltárása és annak kibontakoztatása különleges odafigyelést kíván az oktatás, nevelés folyamatában részt vevőktől. A tehetség megjelenhet egyes tantárgyakhoz kapcsolódóan, de részképességek területén is, így sokkal tágabb értelmezésben beszélhetünk a fogalomról.

A kibontakoztatás céljai között szerepel a reális, pozitív, az erősségeknek tudatában lévő önkép kialakítása, az önrendelkező élet feltételeinek megteremtése, az önkifejezés lehetőségeinek bővítése. Mindez alapvetően hozzájárul a felnőttként elérhető életminőség szintjének emeléséhez.

A tehetség felfedezéséhez a nevelőtestület összehangolt munkájára, kommunikációjára van szükség minden, az iskolába járó gyermek esetében. Nem maradhat rejtve, hiszen a gyermek önmaga nem feltétlenül képes annak felfedezésére és fejlesztésére.

A tehetség kibontakoztatásának szinterei és lehetőségei, melyet a munkaszervezés során az intézménynek kötelessége figyelembe venni:

- tanórai differenciálás
- egyéni fejlesztés keretei
- csoportbontások, csoportalkotások
- közösségi alkalmak szervezése, az azokon való megmutatkozás biztosítása
- sport-és kulturális versenyekre való felkészülés és részvétel
- támogató iskolai közösség kialakítása és fenntartása
- családokkal történő folyamatos konzultáció, a gyermek kiemelkedő képességeinek artikulálása, támogató otthoni környezet facilitálása.

Minden, a diák által megélt és értelmezett sikerélmény az előzőekben felvázolt célok elérését segíti.

1.7.2. A gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátása

A gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenység átfogja az iskolai élet egészét azzal a céllal, hogy biztosítsa a gyermeket megillető jogok érvényesülését, valamint hatékony lépéseket, intézkedéseket tegyen a rászoruló gyermekek, családok érdekében.

A gyermekvédelmi intézkedések intézményi szinten tűzik ki:

- a gyermeket megillető különleges védelmét az erőszak minden formájától, fizikai és lelki durvaságtól, elhagyástól, elhanyagolástól, és bármilyen más bántalmazástól
- a gyermek környezetének befolyásolását a gyermekkel szembeni káros magatartások megváltoztatására
- kapcsolattartást a helyileg illetékes kormányhivatalokkal, a gyermekjóléti szolgálatok munkatársaival, pedagógiai szakszolgálatokkal, és az orvosi, védőnői hálózattal

- a gyermek hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetének javítását, megelőzve ezzel a gyermekek veszélyeztetetté válását, ill. a veszélyeztetettség megszüntetésében segítségnyújtást, együttműködést a szakemberekkel
- a gyermek fejlődésének mindenek fölötti érdekében szeretetet sugárzó légkör, és érzelmi biztonságot nyújtó bánásmód kialakítását.

Az intézmény fő gyermek- és ifjúságvédelmi feladatai

- a gyermekek mindenek feletti jogainak megkülönböztetés nélküli érvényesítése
- a tanulók veszélyeztetettségének megelőzése, a veszélyeztető okok feltárása, a lehetőségekhez mérten a veszélyeztetett helyzet megszüntetése
- pedagógiai eszközökkel meg nem szüntethető veszélyeztető tényező megléte esetén a helyileg illetékes család-, és gyermekjóléti szolgálat felé történő jelzés
- felvilágosító munka a szociális juttatásokról, a szükséges igazolások kiadása,
- iskolai és otthoni életük alakulásának nyomon követése,
- az esetleges pályázati, ösztöndíj lehetőségekről információ nyújtása, segítség azok elkészítésében
- prevenció és felvilágosítás (egészséges életmód, drog, alkohol, szexuális élet)
- kapcsolattartás, team beszélgetések, pszichológusi segítségkérés
- digitális kompetencia határainak felállítási, az információs társadalom technológiáinak kritikus használata, a valós és virtuális kapcsolatok megkülönböztetése, a felmerülő veszélyforrások megismertetése, az intézményi számítógépek szűrőprogrammal történő védelme
- a szokások, hagyományok elfogadására, az eltérő kulturális értékek tiszteletére nevelés
- az iskola valamennyi szolgáltatásának biztosítása a tanuló igényeinek megfelelően (ügyelet, étkeztetés, differenciálás)
- a tankötelezettség megszegése miatt tett jelentések az illetékes kormányhivataloknak
- oldott, humánus légkör megteremtése az intézményben
- az adatvédelmi törvénynek megfelelően a tanulók adatainak megfelelő kezelése.

Az intézményi gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásáért az intézmény vezetője a felelős, aki kialakítja a megfelelő szemléletet, megfelelő személyt bíz meg a szakmai feladatok ellátásával, valamint folyamatosan ellenőrzi és értékeli az elvégzett munkát.

A szakmai munka koordinálása, a külső és belső kapcsolatok ápolása a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős feladata. Ezen belül kiemelten fontos tevékenysége a családsegítő központokkal és a család- és gyermekjóléti szolgálatokkal való folyamatos kapcsolattartás, együttműködés.

Minden pedagógus, kiemelten az osztályfőnökök feladatai

- közreműködés a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatokban, a fejlődést veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában,
- a bármilyen oknál fogva hátrányos helyzetű gyermek figyelemmel kísérése, felzárkóztatásuk biztosítása,

- családlátogatásokon való részvétel szükség szerint,
- a családdal/gondozókkal történő kapcsolattartáson keresztül az otthoni környezetben jelentkező problémákra történő felfigyelés, az okok keresése, segítségnyújtás a köznevelési intézmény eszköztárán belül, illetve jelzés az iskolai gyermekvédelmi felelősnek, igazgatónak
- a tanulók és a szülők/gondozók tájékoztatása azokról a lehetőségekről, személyekről, intézményekről, amelyekhez problémáik megoldása érdekében fordulhatnak
- felvilágosítás a szociális juttatásokról
- egészségvédő és mentálhigiénés programok szervezése
- a tanulók szociális helyzetének lehetőségek szerinti javítása (szponzorok, adományozók felajánlásainak eljuttatása a családokhoz)
- a tanuló egészséges fejlődéséhez szükséges nevelési légkör biztosítása
- a tanuló testi épségének megóvása családon belül és a családon kívül
- kapcsolattartás és együttműködés a gyermekvédelemben részt vevő szervezetekkel és intézményekkel
- a veszélyeztető körülmény súlyosságának megítélése, esetleg további teendőkre való javaslattevés elsősorban az igazgató és a gyermekvédelmi felelős felé
- igazolatlan mulasztások írásos statisztikájának vezetése
- a pedagógusok a tanulókról megszerzett információk bizalmas kezelése, a törvényi előírásoknak megfelelő használata
- Törekszünk arra, hogy az iskolánkban tanító pedagógusok a minőségi munka elvárásainak érdekében a szakmai továbbképzéseken vegyenek részt, az ott szerzett ismereteket a gyakorlatba is beépítsék.

A pedagógusok, osztályfőnökök segítségnyújtási szinterei a család felé: fogadóórák, szülői értekezletek, családlátogatások, nyílt napok, egyéni beszélgetések, team. megbeszélések, üzenőfüzet.

1.7.3. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

A tevékenység célja a szociálisan hátrányos helyzetű tanulók körülményeinek megismerése, folyamatos nyomon követése, a hátrányok enyhítése érdekében folyamatos kapcsolattartás a családdal, gondviselővel. Fontos, hogy tanulóink családi, környezeti, anyagi problémáik miatt ne kerüljenek olyan hátrányos helyzetbe, amely tanulmányaik sikeres folytatását megnehezíti, illetve akadályozza.

A hátrányos helyzetben és a halmozottan hátrányos helyzetben lévő tanulóink értelmi érintettségük és szűkebb-tágabb környezetük miatt a nevelés terén hátránnyal indulhatnak, mert hiányoznak életükből a korai szocializáció feltételei és mintái. Problémák mutatkoznak az akarati, érzelmi, erkölcsi szférában és a szocializáltság fokában is.

Feladatok a hátrányos helyzet enyhítése érdekében:

- Praktikus ismeretek nyújtása
- Önkiszolgálás fejlesztése

- A mindennapi élethez szükséges készségek fejlesztése az adottságokhoz mérten
- Szociális kompetencia fejlesztése (konfliktuskezelés, kommunikáció, nyitottság, empátia)
- Emocionális kompetencia fejlesztése (érzelmi intelligencia, elfogadás, tisztelet, elismerés, segítség, udvariasság)
- Viselkedés- és magatartáskultúra fejlesztése (reális önismeret, mások elfogadása)
- Egészséges életmódra nevelés
- Igény kialakítása a szabadidő tartalmas eltöltésére
- Szocializáció elősegítése, a megfelelő társas környezet biztosítása, az abban való tájékozódás megsegítése

Tevékenységek a szociális hátrányok enyhítésére

Anyagi támogatás:

- Étkezési térítési díj hozzájárulás a hatályos jogszabályok szerint
- Tankönyvtámogatás: a tanulók számára a tankönyvellátás ingyenes a hatályos jogszabályoknak megfelelően.

Pályázatok figyelése, részvétel pályázatokon, melyek a szociális hátrányok mérséklését szolgálják:

- Táboroztatási pályázatok, amelyek anyagi segítséget nyújtanak a szabadidő változatosabb, tartalmasabb - az iskolai munkára is pozitív hatást gyakorló - eltöltéséhez.
- Az oktató-nevelő munka hatékonyságát fokozó eszközök (számítógépek, fejlesztő játékok, speciális segédeszközök) beszerzésére irányuló pályázatok.

Szülőknek felajánlott segítség szinterei:

- a közös iskolai programok,
- iskolai pszichológus, team megbeszélések,
- családlátogatás,
- tájékoztatás szociális juttatások lehetőségeiről szülői értekezleten, fogadóórán,
- jogi tanácsadások előre megszervezett előadásokon,
- egyéni, személyes beszélgetések.

1.8. Kapcsolattartás a szülőkkel, tanulókkal, az iskola partnereivel

Tanulók és pedagógusok

Az egész napos iskola rendszere a folyamatos, személyes kapcsolattartás lehetőségét hordozza, és kívánja meg. Tanulóink az iskolában töltött éveik alatt válnak kisgyermekből fiatal felnőtté, amely lehetőséget biztosít arra is, hogy kapcsolataik és együttműködésük is változzon, érjen az évek során, és ennek a változásnak cselekvő részesei lehessünk.

Az alapozó évek alatt természetes lehet, ha a pedagógus, gyógypedagógiai asszisztens személye meghatározó a gyermek életében. A diák érésével a súlypont áthelyeződik arra, hogy képessé

váljon a különböző partnerekkel való kapcsolattartásra és együttműködésre, rugalmassága nőjön, és felelősségérzete kialakuljon feladatai, társai iránt. A kortárskapcsolatok egyre nagyobb szerepet töltsenek be diákéveiben.

A diákok önállósága, együttműködése érdekében különösen fontos ezek különféle megnyilatkozási formáinak támogatása, a korcsoporthoz igazodó munkaszervezéssel és programokkal, a diákönkormányzat működésével.

Szülők, szülői közösség

Tanulóink oktatása-nevelése, fejlődésük biztosítása csak az otthoni környezetében élők és az iskola szoros együttműködésében biztosítható. Ezért az együttműködés formális keretei mellett szükséges kialakítani azokat a személyesebb kapcsolattartási formákat is, mely segíti ezt a folyamatot.

A szülők az intézményi életéről, a munkaterről, az aktuális feladatokról, rendkívüli intézkedésekről folyamatosan tájékoztatást kapnak az osztályfőnökön, illetve az iskola vezetésén keresztül. Az együttműködés és információáramlás csatornái: személyes, elektronikus (e-napló, e-mail, honlap, hivatalos Facebook-oldal), valamint írásbeli (üzenő füzet). Az együttműködés fórumai: szülői értekezlet, nyílt napok, team-megbeszélések, és a szülői szervezet működési keretei.

A tanulóinkkal kapcsolatban felmerülő pedagógiai, nevelési, ellátási feladatok megoldásához a rugalmas, gyors reagálású kapcsolati formákra is szükség van. Ezért a fogadóórákat nem előre meghirdetett időpontban tartjuk, hanem az iskola vagy a család kezdeményezésére, egyeztetett időpontban. A szülő engedélye mellett családlátogatásokat teszünk. Team-megbeszélést minden érintett kezdeményezhet: szülő, diák, vezetés, illetve a gyermekkel foglalkozó kollégák. A szülőkkel való kapcsolattartás a felek egyetértésével szükség szerint többféle technikai lehetőség igénybevételel történik a sikeres kommunikáció és az adott kérdés hatékony feltárása érdekében.

A közös élmények, a kötetlen beszélgetések hozzájárulnak a sikeres együttműködéshez, a különböző szabadidős tevékenységek fórumot teremtenek az információcseréhez. Ezért évente megrendezésre kerülnek olyan iskolai események, melyek nyitottak a családok számára.

Együttműködés az intézmény partnereivel

Cél a folyamatos kapcsolat kialakítása és fenntartása, kétoldalú információcsere, tájékoztatás és tájékozódás, a partnerkapcsolatok erősítése a tanulók minél eredményesebb fejlesztése, szocializációja, jobb közérzete és társadalmi beilleszkedése érdekében. Az állami és civil szféra is nélkülözhetetlen partnereket biztosít számunkra.

Kiemelt partnerek, illetve partnerségi területek:

- az intézmény Fenntartója
- Csillagház Alapítvány
- a gyógypedagógus képzésben részt vevő felsőoktatási intézmények
- oktatási intézmények, a horizontális szervezeti tanulás érdekében
- diákjaink továbbtanulását biztosító intézmények

- civil szervezetek
- támogatók (egyéni és céges)

Törekvésünk, hogy a hagyományos kapcsolattartási formák mellett partnereinket minél jobban bevonjuk, elkötelezetté tegyük nyílt napok, érzékenyítő és önkéntes programok segítségével.

A partnerekkel való együttműködésnek minden esetben a tanulók érdekeit kell szolgálnia, és a hozzáadott értékre kell irányulnia.

1.9. A tanulmányok alatti vizsga vizsgaszabályzata

1.9.1. A vizsgaszabályzat célja

A vizsgaszabályzat célja a tanulók tanulmányok alatt tett vizsgái lebonyolítási rendjének szabályozása, a 20/2012 (VIII. 31.) EMMI rendelet ide vonatkozó paragrafusainak (64-72. §) figyelembevételével.

1.9.2. A vizsgaszabályzat hatálya

Jelen vizsgaszabályzat az intézmény által szervezett *tanulmányok alatti vizsgákra*, azaz:

- osztályozó vizsgákra,
- különbözeti vizsgákra,
- javítóvizsgákra, illetve
- pótló vizsgákra vonatkozik.

Hatálya kiterjed az intézmény valamennyi tanulójára:

- aki osztályozó vizsgára jelentkezik,
- akit a nevelőtestület határozatával osztályozó vizsgára utasít,
- akit a nevelőtestület határozatával javítóvizsgára utasít.

Kiterjed továbbá más intézmények olyan tanulóira

- akik átvételüket kérik az intézménybe és ennek feltételeként az intézmény igazgatója különbözeti vizsga letételét írja elő.

Kiterjed továbbá az intézmény nevelőtestületének tagjaira és a vizsgabizottság megbízott tagjaira.

Osztályozó vizsga

Osztályozó vizsgát kell tennie a tanulónak a félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához, ha

- a) felmentették a tanórai foglalkozásokon való részvétele alól
- b) engedélyezték, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget,
- c) ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen a kétszázötven tanítási órát, illetve egy adott tantárgyból a tanítási órák harminc százalékát meghaladja, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet

- d) a tanuló a félévi, év végi osztályzatának megállapítása érdekében független vizsgabizottság előtt tesz vizsgát.

Az osztályozó vizsgával kapcsolatos eljárásrend:

Egy osztályozó vizsga – az 1.9.3. b) pontban meghatározott kivétellel – egy adott tantárgy és egy adott évfolyam követelményeinek teljesítésére vonatkozik.

A tanítási év lezárását szolgáló osztályozó vizsgát az adott tanítási évben szervezi meg az intézmény.

A vizsgaidőszakot a vizsgát megelőző három hónapon belül jelöli ki az intézmény. A vizsgák időpontjáról a vizsgázót a vizsgára történő jelentkezéskor az iskola írásban tájékoztatja. Osztályozóvizsga 2 vizsgaidőszakban tehető: novemberben és májusban, az aktuális tanév munkatervében megjelölt időpontban. Az igazgató, a vizsgázó külön kérelmére engedélyezheti, hogy a vizsgázó az előre meghatározott időponttól eltérő időben tegyen vizsgát.

Pótló vizsga

Pótló vizsgát tehet a vizsgázó, ha a vizsgáról neki fel nem róható okból elkésik, távol marad, vagy a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt a válaszadást befejezné. A vizsgázónak fel nem róható ok minden olyan, a vizsgán való részvételt gátló esemény, körülmény, amelynek bekövetkezése nem vezethető vissza a vizsgázó szándékos vagy gondatlan magatartására. Az igazgató hozzájárulhat ahhoz, hogy az adott vizsganapon vagy a vizsgázó és az intézmény számára megszervezhető legközelebbi időpontban a vizsgázó pótló vizsgát tegyen, ha ennek feltételei megteremthetők. A vizsgázó kérésére a vizsga megszakításáig a vizsgakérdésekre adott válaszait értékelni kell.

Javítóvizsga

Javítóvizsgát tehet a vizsgázó, ha

- a) a tanév végén – legfeljebb három tantárgyból – elégtelen osztályzatot kapott,
- b) az osztályozó vizsgáról, a különbözeti vizsgáról számára felróható okból elkésik, távol marad, vagy a vizsgáról engedély nélkül eltávozik.

A vizsgázó javítóvizsgát az iskola igazgatója által meghatározott időpontban, az augusztus 15-étől augusztus 31-éig terjedő időszakban tehet.

Különbözeti vizsga

Különbözeti vizsgát tesznek azok a tanulók, akik átvételüket kérik az intézménybe és ennek feltételeként az intézmény igazgatója különbözeti vizsga letételét írja elő.

A vizsgaidőszakot a vizsgát megelőző három hónapon belül jelöli ki az intézmény. A vizsgák időpontjáról a vizsgázót a vizsgára történő jelentkezéskor az iskola írásban tájékoztatja. Különbözeti vizsga 2 vizsgaidőszakban tehető: novemberben és májusban, az aktuális tanév munkatervében megjelölt időpontban.

Az igazgató, a vizsgázó külön kérelmére engedélyezheti, hogy a vizsgázó az előre meghatározott időponttól eltérő időben tegyen vizsgát.

A külföldön folytatott, nem befejezett alapfokú iskolai (rész) tanulmányok beszámítása a külföldi oktatási intézmény jogállásának, a tanulmányi idő és a tanulmányi követelmények figyelembevételével, valamint a hazai és a külföldi tanulmányi kötelezettségek összehasonlítása alapján történik. Az oktatási intézmény akkor számíthat be külföldön folytatott résztanulmányokat, ha a kérelmező külföldön elismert intézményben folytatta tanulmányait. A résztanulmányok beszámítására irányuló kérelemhez csatolni kell a külföldi oktatási intézmény által kiállított olyan okirat hiteles másolatát, amely hitelt érdemlően igazolja a tanulmányok időtartamát, az előírt tanulmányi követelmények sikeres teljesítését, valamint ennek hiteles fordítását.

Iskolaváltoztatás vagy külföldi tanulmányok magyarországi folytatása feltételeként írhatja elő az iskola igazgatója a különbözőzeti vizsga letételét. Abból a tantárgyból vagy tantárgyrészből kell különbözőzeti vizsgát tennie a tanulónak, amelyet a tanuló korábban nem tanult, de az iskola a megkezdeni tervezett évfolyamtól alacsonyabb évfolyamon tanított, s amely tantárgy, tananyag ismerete feltétele a sikeres továbbhaladásnak, a magasabb évfolyamra lépésnek.

Az iskolaváltásról és a felvételről az illetékes Szakértői Bizottság véleményében foglaltak és a Szakmai Alapdokumentum alapján, a férőhelyek ismeretében a Tankerületi Központ dönt.

További rendelkezések

Tanulmányok alatti vizsgát független vizsgabizottság előtt, vagy az intézményben lehet tenni. A szabályosan megtartott tanulmányok alatti vizsga nem ismételtető.

Az iskolában tartott tanulmányok alatti vizsga esetén az igazgató, a független vizsgabizottság előtti vizsga esetén a kormányhivatal vezetője engedélyezheti, hogy a vizsgázó a szabályzatban meghatározott időponttól eltérő időben tegyen vizsgát.

Tanulmányok alatti vizsgát legalább háromtagú vizsgabizottság előtt kell tenni. Amennyiben a nevelési-oktatási intézményben foglalkoztatottak végzettsége, szakképzettsége alapján erre lehetőség van, a vizsgabizottságba legalább két olyan pedagógust kell jelölni, aki jogosult az adott tantárgy tanítására. A tanulmányok alatti vizsga – ha azt az iskolában szervezik – vizsgabizottságának elnökét és tagjait az igazgató, a független vizsgabizottság elnökét és tagjait a területileg illetékes kormányhivatal bízza meg.

A tanulmányok alatti vizsga vizsgabizottságának elnöke felel a vizsga szakszerű és jogszerű megtartásáért.

A tanulmányok alatti vizsga követelményeit, részeit, a helyi tanterv szabályozza. A vizsga módját és lebonyolítását a tanulóval foglalkozó szakmai team határozza meg.

A tanuló szülője a félév vagy a tanítási év utolsó napját megelőző harmincadik napig jelentheti be, ha a gyermek osztályzatának megállapítása céljából független vizsgabizottságot kér fel.

A szülő a bizonyítvány átvételét követő tizenöt napon belül kérheti, hogy amennyiben bármely tantárgyból javítóvizsgára utasították gyermekét, akkor azt független vizsgabizottság előtt tehesse le.

A vizsgán nyújtott tanulói teljesítmény értékelése az adott tantárgy munkaközösség által elfogadott értékelési rendszere szerint történik.

A vizsga nem ismételhető meg.

A vizsgáról jegyzőkönyvet kell vezetni.

A vizsga eredményét a törzslapba és a bizonyítványba a megfelelő záradékkal be kell vezetni.

1.10. Az értékelés rendje

A mérés, értékelés általános elvei

A halmozottan fogyatékos mozgáskorlátozott gyermekek előrehaladása szempontjából alapvető a képességekhez mért, előremutató fejlesztő értékelés.

Az azonnali visszacsatolás (mely térben és időben is közvetlenül kapcsolódik a cselekvéshez) segíti leghatékonyabban diákjainkat az oktatás-nevelés során.

Az értékelést segítő diagnosztikus mérések segítik a tanulók hatékony fejlesztését, a megsegítés sajátosságait, a pedagógiai munkát, és szükség esetén annak felülvizsgálatát.

Az értékelés:

- biztosítja a folyamatos visszajelzést, visszacsatolást a tanuló, a szülő és a pedagógus számára egyaránt
- tükrözi a nevelés-oktatás eredményességét
- tájékoztat minden érintettet
- motiválja a tanulót és a pedagógust is
- meghatározza a továbbhaladás irányát.

Tantárgyi értékelés

Az alsó tagozaton a negyedik évfolyam első félévéig, negyedévente minden közismereti tantárgyból írásban értékelünk, mely rövid ötfokozatú értékelésből (második évfolyam első félévéig) illetve érdemjegyből (második évfolyam végétől), valamint részletes szöveges értékelésből áll. A felső tagozaton, illetve a negyedik évfolyam második félévétől havonta érdemjegyeket kapnak a diákok.

Részletes szöveges értékelést tartalmazó tantárgyak

Komplex Művészeti Nevelés, a Munkatevékenység, Gépírás-informatika/Digitális kultúra, Önkiszolgálás/Életvitel és gyakorlat valamint Mozdulásnevelés tárgyakból a tanulók a teljes képzési időszak alatt félévkor és év végén részletes szöveges értékelést is kapnak.

Logopédiai, valamint Augmentatív és Alternatív Kommunikáció-fejlesztésben részesülő gyermekek ezen foglalkozások eredményéről félévkor és év végén kizárólag részletes szöveges értékelést kapnak. Egyéni fejlesztés, egyéni korrekció tárgyakból a szülő tanév végén kap írásbeli tájékoztatást.

A rövid szöveges ötfokozatú értékelés értékelési kategóriái: kitűnő, kiválóan teljesített, jól teljesített, megfelelően teljesített, felzárkóztatásra szorul, a követelményeket nem teljesítette.

A részletes szöveges értékelés tartalmi keretét a Helyi Tanterv „A fejlesztés várt eredményei” pont alatt összefoglalt szempontsora határozza meg. Tartalma kitér a tantervi tananyag elsajátításának aktualitásaira, az erősségek, hiányok pontosítására a nevelés, oktatás hatékony fejlesztése érdekében. Az értékelés kiterjed a tanuló által használt kompenzáló eszközök megnevezésére és a megsegítés módjára is.

Az évközi értékeléseket a KRÉTA rendszeren keresztül kapják meg a szülők illetve gondviselők.

A tanulót, ha egyéni adottsága, fejlettsége szükségessé teszi, a szakértői bizottság véleményében foglaltak alapján az igazgató mentesíti

- a) az érdemjegyekkel és osztályzatokkal történő értékelés és minősítés alól, és ehelyett szöveges értékelés és minősítés alkalmazását írja elő,
- b) egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és a minősítés alól.

Az ötfokozatú rövid szöveges értékelés átváltása érdemjegyekre a következő szabályok szerint történik:

- a követelményeket nem teljesítette = elégtelen (1)
- felzárkóztatásra szorul = elégséges (2)
- megfelelően teljesített = közepes (3)
- jól teljesített = jó (4)
- kiválóan teljesített = jeles (5)
- kitűnő = dicséretes ötös

Közismereti tárgyak értékelését összefoglaló táblázat az alsó tagozaton

Tantárgyi tudást értékeli: tantárgyat tanító pedagógus	1. évfolyam KK, IÉ, 1. osztályok	2. évfolyam 2. és FZ. osztály		3. osztály	4. évfolyam		Felső tagozat
		<i>I. félév</i>	<i>II. félév</i>		<i>I. félév</i>	<i>II. félév</i>	
Havonta						Érdemjegyes értékelés	Érdemjegyes értékelés
Negyed-évenként (november 15.-ig, április 15.-ig)	Rövid szöveges értékelés, mely kiegészül a részletes értékeléssel	Rövid szöveges értékelés, mely kiegészül a részletes értékeléssel	Érdemjegyes értékelés, mely kiegészül a részletes értékeléssel	Érdemjegyes értékelés, mely kiegészül a részletes értékeléssel	Érdemjegyes értékelés, mely kiegészül a részletes értékeléssel		
Félévkor	Rövid szöveges értékelés, mely kiegészül a részletes értékeléssel	Rövid szöveges értékelés, mely kiegészül a részletes értékeléssel	Érdemjegyes értékelés, mely kiegészül a részletes értékeléssel	Érdemjegyes értékelés, mely kiegészül a részletes értékeléssel	Érdemjegyes értékelés, mely kiegészül a részletes értékeléssel Érdemjegyes értékelés, mely kiegészül a részletes szöveges értékeléssel a meghatározott tárgyakból Érdemjegyes értékelés, mely kiegészül a részletes szöveges értékeléssel a meghatározott tárgyakból		
Év végén	Rövid szöveges értékelés, mely kiegészül a részletes értékeléssel	Rövid szöveges értékelés, mely kiegészül a részletes értékeléssel	Érdemjegyes értékelés, mely kiegészül a részletes értékeléssel	Érdemjegyes értékelés, mely kiegészül a részletes értékeléssel	Érdemjegyes értékelés, mely kiegészül a részletes értékeléssel Érdemjegyes értékelés, mely kiegészül a részletes szöveges értékeléssel a meghatározott tárgyakból Érdemjegyes értékelés, mely kiegészül a részletes szöveges értékeléssel a meghatározott tárgyakból		

Közismereti tárgyak értékelését összefoglaló táblázat a felső tagozaton

Tantárgyi tudást értékeli: tantárgyat tanító pedagógus	Félévkor és év végén
Rendszeresen	Ötfokozatú, érdemjegyes értékelés
Havonta egyszer	Ötfokozatú, érdemjegyes értékelés
Félévkor	Ötfokozatú, érdemjegyes értékelés
Év végén	Ötfokozatú, érdemjegyes értékelés

A teljes képzési időszak alatt szövegesen is értékelt tárgyak összefoglaló táblázata

Komplex Művészeti Nevelés, Gépírási-informatika, Digitális kultúra, Mozgásnevelés, Munkatevékenység, Önkiszolgálás, Életvitel és gyakorlat Tantárgyi tudást értékeli: tantárgyat tanító pedagógus	TER, KK, IÉ és 1-8 évfolyam
Félévkor	Rövid szöveges értékelés/második évfolyam végétől érdemjegyes értékelés, amely kiegészül a részletes szöveges értékeléssel
Év végén	Rövid szöveges értékelés/második évfolyam végétől érdemjegyes értékelés, amely kiegészül a részletes szöveges értékeléssel

1.11. Az iskolaváltás, a tanulók átvételének helyi szabályai, a felvételi eljárás és a tanulói jogviszony kezdete

A Budapest III. Kerületi Csillagház Gyógypedagógiai Általános Iskola fővárosi beiskolázású napi bejárással működő intézmény, az Észak-Budapesti Tankerületi Központ intézményegysége.

A Budapest III. Kerületi Csillagház Gyógypedagógiai Általános Iskola csak halmozottan fogyatékos mozgáskorlátozott gyermeket vesz fel, a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat Székhelyi Szakértői Bizottsága, illetve más, területileg illetékes Szakértői Bizottság által készített *Szakértői javaslat*, és a benne foglalt intézménykijelölés alapján, az üres intézményi férőhelyek terhére. A szakmai alapidokumentumnak megfelelően a mozgáskorlátozott gyermekek a BNO szerinti F70, illetve F71 diagnózissal kerülhetnek be az intézménybe. Az osztályba sorolás az iskola által szervezett *Barátkozó Találkozó* tapasztalatai alapján válik véglegessé.

Vendégtanulói jogviszony létesítésére szintén az illetékes Szakértői Bizottság intézménykijelölése után kerülhet sor, mely meghatározza az oktatás formáját is.

A Terápiás fejlesztő csoportba csupán azok a közép súlyos értelmi fogyatékos diagnózissal rendelkező tanulók kerülhetnek, akik már a Budapest III. Kerületi Csillagház Gyógypedagógiai Általános Iskola tanulói, de annak helyi tantervében rögzített tananyagot az egyéni megsegítés ellenére sem tudják elsajátítani; diagnózisuk felülvizsgálata, a kategóriaváltás, így fejlesztő iskolai továbbirányításuk nem indokolt. A csoportba való bekerülésről szakmai, pedagógiai vélemény és a Mozgásvizsgáló Tagintézmény javaslata, valamint a szülők ez irányú kérése alapján az igazgató dönt.

A Budapest III. Kerületi Csillagház Gyógypedagógiai Általános Iskolában 12 osztály működik, ezek létszáma a mindenkori törvényi előírásoknak megfelelő, de a szakszerű, eredményes ellátás és az iskola befogadóképessége miatt semmiképpen nem haladhatja meg a 6 főt, az első évfolyamokon (KK, IÉ és 1. osztályok) valamint a Terápiás fejlesztő csoportban pedig az 5 főt.

2. Az intézmény helyi tanterve

2.1. A választott kerettanterv megnevezése, tantárgyai, óraszámjai

Az iskola választott kerettantervei a tanulók besorolása alapján:

Kerettanterv az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára 1-4. évfolyam

Kerettanterv az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára 5-8. évfolyam

Kerettanterv a közép súlyos értelmi fogyatékos tanulók számára 1-8. évfolyam.

Az osztályokon belül vegyes képességprofilú gyermekek tanulnak, ezért az adott osztály választott kerettantervét a mindenkori tanulói összetétel határozza meg. Az egyes diákok előrehaladása a diagnózisnak, így a hatályos Szakértői Véleményben foglaltaknak megfelelően történik.

Az alapozó évfolyamok, valamint a Terápiás Fejlesztő Csoport az iskola belső programjai szerint haladnak, melyek a következők:

- Iskolai Életmódra Felkészítő Program, Terápiás Fejlesztő Program.

A választott kerettanterv tantárgyai és kötelező minimális óraszámjai:

Óratervek 12 évfolyamra a 2020/2021-es tanévtől felmenő rendszerben

Halmazottan fogyatékos mozgáskorlátozott gyermekek oktatásához,

az enyhén értelmi fogyatékos tanulók kerettanterve alapján

	Ter. f.	KK	IÉ	1.	2.	Fz.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	Össz.
Magyar nyelv és irodalom	7	7 +1	7 +1	7 +1	7 +1	7 +1	6	7	4	4	4	4	71 +5
Hon- és népismeret (magyar nyelv és irodalom tárgyban)									1				1
Idegen nyelv											2	2	4
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek									2	2	2	2	8
Matematika	4	4	4	4	4	4	3 +1	4	4	4	4	4	47 +1
Digitális kultúra	1						1 +1	1 +1	1 +1	1 +1	1 +1	1 +1	7 +6
Etika	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	12
Környezetismeret	1						1	1					3
Természettudomány									2	3	5	5	15
Ének-zene	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	22
Vizuális kultúra	1	2	2	2	2	2	2	1	2	2	1	1	20
Technika és tervezés	1 +2	1 +1	1 +1	1 +1	1 +1	1 +1	1	1 +1	1 +1	1 +1	1 +1	1 +1	12 +12
Mozgásnevelés	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	60
Osztályfőnöki									1	1	1	1	4

Szabadon tervezhető órakeret	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	24
Felhasznált órakeret	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	24

Kötelező óraszám	25	24	24	24	24	24	24	25	28	28	30	30	310
------------------	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----

A szabadon tervezhető órakeret terhére tervezett órák a táblázatban plusz jellel, kiemelten jelennek meg. Elsősorban a Munkatevékenység és Komplex művészeti nevelés óraszámát emelik meg, valamint a matematika óraszámát a 3. évfolyamon. A magyar nyelv és irodalom óraszámait az első és második évfolyamon azért emeltük meg, hogy a diákjaink számára alapvető területnek, a szűkebb-tágabb környezetük megismerésének, a környezeti nevelésnek is helyet adjunk a tantárgyi kereteken belül, bővítve annak tartalmát.

A szürkével kiemelt oszlopok megvalósuló tantárgyait és óraszámait külön táblázatok tartalmazzák. A tantárgyak a halmozottan fogyatékos mozgáskorlátozott gyermekek tudásához, állapotához és sajátos nevelési szükségletéhez igazodnak. Az enyhén értelmi fogyatékos gyermekek iskolai oktatásának kerettantervi óraszámait fedik le, de más felosztásban, más elnevezésekkel és módosított tartalmakkal, melyet az iskola helyi tanterve tartalmaz.

A Komplex művészeti nevelés (KMN) és a Munkatevékenység tantárgyak óraszámai

Az Ének-zene, Vizuális kultúra, valamint az Technika és tervezés tantárgyak óraszamaiból, valamint a szabadon tervezhető órakeretből tevődik össze a Komplex művészeti nevelés és a Munkatevékenység tantárgy óraszama (többletóra-igény nélkül).

	TER	KK	IÉ	1.	2.	FZ	3.	4.	5.	6.	7.	8.	Össz.
Ének-zene	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	22
Rajz és vizuális kultúra	1	2	2	2	2	2	2	1	2	2	1	1	20
Technika és tervezés	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	12
Szabadon tervezhető	2	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	12
Összesen	6	6	6	6	6	6	5	5	6	6	4	4	66

Komplex művészeti nevelés (KMN)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	24
Munkatevékenység	4	4	4	4	4	4	3	3	4	4	2	2	42
Összesen	6	6	6	6	6	6	5	5	6	6	4	4	66

Halmazottan fogyatékos mozgáskorlátozott gyermekek oktatásához

a középsúlyosan értelmi fogyatékos tanulók kerettanterve alapján

	Ter. f.	KK	IÉ	1.	2.	Fz.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	Össz.
Kommunikáció (magyar nyelv és irodalom)	4 +1	4	4	4	4	4	4 +1	4 +2	4 +1	4 +1	5	5	50 +6
Olvasás-írás (magyar nyelv és irodalom)	3	2	2	2	2	2	3	3	4	4	2	2	31
Számolás-mérés (matematika)	2	2 +1	2 +1	2 +1	2 +1	2 +1	2	2	3	3	3	3	28 +5
Állampolgári ismeretek									1	1	1	1	4
Hon-és népismeret											1		1
Etika												1	1
Környezetismeret									1	1	2 +1	2 +1	6 +2
Digitális kultúra											1 +1	1 +1	2 +2
Önkiszolgálás		2	2	2	2	2							10
Életvitel és gyakorlat	2						2	2	2	2	3	3	16
Játékra nevelés	2	2	2	2	2	2	2	2					16
Ének-zene	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	24
Ábrázolás-alakítás (vizuális kultúra)	2 +2	3 +1	3 +1	3 +1	3 +1	3 +1	2 +1	2 +1	2 +2	2 +2			29 +13
Mozgásnevelés	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	60
Osztályfőnöki									1	1	1	1	4

Szabadon tervezhető órakeret	3	2	2	2	2	2	2	3	3	3	2	2	28
Felhasznált órakeret	3	2	2	2	2	2	2	3	3	3	2	2	28

Kötelező óraszám	25	24	24	24	24	24	24	25	28	28	30	30	310
-------------------------	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----

A szabadon tervezhető órakeret terhére tervezett órák a táblázatban plusz jellel kiemelten jelennek meg. Elsősorban a Munkatevékenység és Komplex Művészeti Nevelés óraszámához adódnak hozzá. A kommunikáció tantárgy óraszámait a harmadiktól a hatodik évfolyamokig azért emeltük meg, hogy iskolánk eddigi gyakorlata továbbra is megvalósuljon: a digitális kompetenciák fejlesztése már ezeken az osztályfokokon is megtörténhessen. Ez kiemelten fontos a diákok kommunikációs csatornáinak kiépítése és megszilárdítása, és a tananyagtartalmak sokoldalú megközelítése céljából. Ezen okból emelkedik meg a digitális kultúra óraszám is a végzős, 7.-8. évfolyamokon.

A 7.-8. évfolyamon a környezetismeret óraszámának megemlése az egészségnevelést, a saját test megismerésének elmélyítését szolgálja, hogy a végzős diákok kompetenciáját, önrendelkezését ezen a területen minél magasabb szintre juttassuk.

A szürkével kiemelt oszlopok megvalósuló tantárgyait és óraszámait külön táblázatok tartalmazzák. A tantárgyak a halmozottan fogyatékos mozgáskorlátozott gyermekek tudásához, állapotához és sajátos nevelési szükségletéhez igazodnak. A középsúlyos értelmi fogyatékos gyermekek iskolai oktatásának kerettantervi óraszámait fedik le, de más felosztásban, más elnevezésekkel és módosított tartalmakkal, melyet az iskola helyi tanterve tartalmaz.

A Komplex művészeti nevelés (KMN) és a Munkatevékenység tantárgyak óraszámai

Az Ének-zene, Ábrázolás-alkítás órszámaiból, valamint a szabadon tervezhető órakeretből tevődik össze a Komplex művészeti nevelés és a Munkatevékenység tantárgy órszáma (többletóra-igény nélkül). Az órszámok megegyeznek az enyhe értelmi fogyatékos tanulók órszámaival a párhuzamos óratervezés megkönnyítése érdekében.

	TER	KK	IÉ	1.	2.	FZ	3.	4.	5.	6.	7.	8.	Össz.
Ének-zene	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	24
Ábrázolás-alkítás (Vizuális kultúra)	2	3	3	3	3	3	2	2	2	2	2	2	29
Szabadon tervezhető	2	1	1	1	1	1	1	1	2	2			13
Összesen	6	6	6	6	6	6	5	5	6	6	4	4	66

Komplex művészeti nevelés (KMN)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	24
Munkatevékenység	4	4	4	4	4	4	3	3	4	4	2	2	41
Összesen	6	6	6	6	6	6	5	5	6	6	4	4	66

A Terápiás fejlesztő, a Készség- és képességfejlesztő, valamint az Iskolai életmódra felkészítő csoport belső óraterve

(Többlétóra - igény nélkül)

	Ter. f.	Ké. ké.	Isk. ém.
Szűkebb és tágabb körny.	7		
Reggeli kör	5		
Környezet és kommunikáció		10	
KMN	2	2	2
Játék	2	3	3
Anyanyelv és környezetismeret			6
Mennyiség-tér és formaismeret			4
Munkatevékenység	4	4	4
Mozgásnevelés	5	5	5

<i>Szabadon tervezhető órakeretből felhasználva</i>	2	2	2
---	---	---	---

Kötelező óraszám	25	24	24
-------------------------	----	----	----

2.2. A választott kerettanterv feletti óraszám

A választott kerettanterv feletti óraszámokat a nem kötelező, szabad órakeret, az egész napos foglalkoztatás, a tehetséggondozás és hátránykompenzáció és a rehabilitációs órakeret óraszámai adják. Ezeket az órákat elsősorban csoportbontásra, az egyéni képességkibontakoztatásra és hátránykompenzációra, terápiás egyéni foglalkozásokra használjuk a mellékelt táblázatok szerint.

Mivel az intézmény egész napos ellátási rendszerben dolgozik, a nevesített korábbi iskolaotthonos és napközis foglalkozások is megjelennek az óratervben.

Külön órakeret áll rendelkezésre a kommunikációfejlesztés: a logopédia (beszédterápia) és az Augmentatív és Alternatív Kommunikáció (AAK) ellátására.

	TER	KK	IÉ	1.	2.	Fz.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	Össz.
Rehabilitációs órakeret 40%	8	8	8	8	8	8	8	8	9	9	10	10	102
Mozgásnevelés csoportbontás	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	82
Augmentatív és Alternatív Kommunikáció	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	20
	TER	KK	IÉ	1.	2.	Fz.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	Össz.
Tehetséggondozás, felzárkóztatás	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	24
Egyéni fejlesztés	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	22
Szakkör						x	x	x	x	x	x	x	2

	TER	KK	IÉ	1.	2.	Fz.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	Össz.	Megjegyzés
Osztályok fennmaradó időkerete összesen	28	27	27	27	27	27	26	28	23	22	23	23	308	
<i>Egész napos iskolai foglalkozások óraszám</i>	13	15	15	15	15	15	14	13					115	
<i>Egész napos iskolai foglalkozások óraszám</i>									12	11	7	7	37	
AAK	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	15	<i>Maximálisan kiosztható óraszám. Adott tanévben az aktuális tanulói igények szerint osztandó ki.</i>
Úszás	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	12	
Mozgásnevelés csoportbontás	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	16	
Egyéni fejlesztés											x	x	2	
Egyéni korrekció	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		
Ergoterápia	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	111	

Kommunikációfejlesztés														63
Logopédia	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	42
AAK	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	21

2.3. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei

A tankönyvrendelést és a taneszközök kiválasztását minden évben a legfrissebb információk, jogszabályok alkalmazásával kell elkészíteni.

Összeállítását a tankönyvfelelős végzi, az igazgató jóváhagyásával, a Fenntartó engedélyével.

Az iskolák, tanulók számára rendelhető tankönyvekről és fejlesztő eszközökről a mindenkori jegyzékek nyújtanak tájékoztatást.

A Budapest III. Kerületi Csillagház Gyógypedagógiai Általános Iskolában a nevelő-oktató munka során a pedagógusok egyrészt hivatalos taneszközöket használnak a tananyag feldolgozásához, másrészt speciális kiadványokat, feladatlapokat, taneszközöket. Ezt kiegészíti a logopédia, az augmentatív és alternatív kommunikáció, valamint a gépírás-informatika adaptált eszköztára, a tanulói IKT eszközök, adaptációk, digitális tananyagok, a tanulói munkáltatást segítő eszközök, valamint a mozgásfejlesztéshez szükséges eszközök. A Fenntartó engedélyét kikérve a tankönyvtámogatás terhére mindezek miatt fejlesztő eszközök kerülhetnek beszerzésre.

A tankönyvek, taneszközök kiválasztásának elvei:

- feleljenek meg az iskola helyi tantervének
- alkalmazkodjanak a tanulók egyéni képességeihez és igényeihez
- a felmenő évfolyamok tankönyvei, tematikájuk egymásra épüljön
- segítsék elő a diákok minél nagyobb fokú önállóságát
- a taneszközök több éven át használhatók, strapabírók legyen
- motiválják a tanulókat
- nagyméretűek, jól láthatók és átláthatók legyenek
- kiegészítsék az intézmény mindenkori eszköztárát, lehetőségeit.

2.4. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása

2.4.1. A készség-, képességfejlesztő és iskolai életmódra felkészítő első évfolyami csoportok pedagógiai feladatainak megvalósítása

A halmozottan sérült mozgáskorlátozott gyermekek fejlődése, érése, képességeinek kibontakoztatása időben rendkívül elhúzódó. Megfelelő alapozás szükséges ahhoz, hogy a diákok sikeres általános iskolai tanulmányait biztosítsuk.

Az előkészítő jellegű szakasz mindkét csoportjában a készségek és képességek felmérése és alapozó fejlesztése történik:

- tájékozódás a tanulók készségeiről, képességeiről, kommunikációjáról, mozgásfejlettségi, önkiszolgálási szintjéről, fejleszthetőségéről,
- a társuló fogyatékoságok feltérképezése,
- a fejlesztés megtervezése, megkezdése valamennyi területen.

Ehhez azok a pedagógiai és gyógypedagógiai módszerek a legeredményesebbek, amelyeknek középpontjában a közvetlen megtapasztalás és élményszerzés áll.

Ez a szakasz a gyermek alapos pedagógiai felmérése, megismerése, érése, és a fejlődés megtapasztalt íve nyomán segítséget ad abban is, hogy a gyermek a képességeinek legmegfelelőbb iskolatípusban folytathassa iskolai éveit.

2.4.2. Az 1-2. és felzárkóztató évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Legfontosabb feladatok:

- A gyermekek fokozatos átvezetése a játékközpontú cselekvésből az iskolai tanulás tevékenységeibe
- A megismerés, a megértés és a tanulás iránti érdeklődés, nyitottság megalapozása, fejlesztése
- A belső motiváció fejlesztésére alapozva elemi ismeretek közvetítése, alapvető képességek, készségek fejlesztése
- A kultúrtechnikák alapjainak elsajátítása
- Az egyéni fejlődésbeli eltérések kompenzálása különféle gyógypedagógiai megoldásmódokkal, korrekciós és terápiás eljárások
- Ennek a szakasznak kiemelt feladata a figyelem és a kötelességérzet kialakítása, valamint a tanulás tanítása.

2.4.3. A 3-4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

- A tanulók adottságait és szükségleteit figyelembe véve a terhelés és teljesítményelvárás fokozatos és differenciált növelése
- Az együttműködésre építő tanulási technikák és tanulásszervezési módok fokozatos kialakítása, bővítése, ezeken keresztül a kortárskapcsolatok erősítése
- Egyéni tanulási módszerek megalapozása, fejlesztése mintaadás alapján
- Önállóságra nevelés egyre nagyobb szerepe

2.4.4. Az 5-6. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

- A képességek, készségek, kulcskompetenciák kialakításával, továbbfejlesztésével a tanulás eredményességének fokozása.
- Az önismeret alakításával, az önértékelés képességének fejlesztésével az együttműködés, a társas kapcsolatok erősítése.

2.4.5. A 7-8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

- A tanulók képességeinek, adottságainak figyelembevételével felkészítésük a továbbtanulásra.
- A reális énkép, jövőkép fejlesztése.
- Életkoruknak és képességeiknek megfelelő közösségi viselkedési normák és illemszabályok alkalmazására.
- Önálló munkára, gondolkodásra és önérvényesítésre nevelés.
- Felkészítés a jogok és kötelességek gyakorlására.

2.5. Mindennapos testnevelés: mozgásnevelés

A mindennapos mozgásnevelés az iskola fennállása óta a hét minden napján megvalósuló fejlesztő tevékenység, amely az egész napot áthatja, és az iskolai tanulmányok időszakában a fejlesztés alapját képezi. Egységes szemlélet jellemzi, amely egyesíti az egyedi és differenciált foglalkoztatás elvét, a komplexitás elvét, a módszerek és eljárások sokszínűségének elvét, a folytonosság elvét, a funkcionalitás és az együttműködés elveit. Egyénileg adaptálható eljárásokból, módszerekből áll, életkor-, sérülés- és állapotfüggő, az elérendő cél által meghatározott. A mozgásfejlesztés, rehabilitáció, rehabilitáció nem csupán a mozgásnevelés órákon, hanem a nevelés-oktatás, fejlesztés teljes ideje alatt megvalósuló, komplex tevékenység, melynek területei:

- Diagnosztika
- Fizioterápia (gyógytorna)
- Adaptált testnevelés és sport
- Önkiszolgálásra nevelés
- Közlekedés legmagasabb szintjének gyakorlása
- Ergoterápia
- Gyógyászati és rehabilitációs segédeszköz-ellátás koordinálása
- Önálló életvezetésre való felkészítés.

A megvalósulás színterei:

- mozgásnevelés, mint mindennapos óratervi óra (egyéni és csoportos, valamint subaqualis). A foglalkozások csoportbontásban valósulnak meg a rehabilitációs/rehabilitációs órakeret terhére.
- sporttevékenység (sportversenyekre történő felkészítés és aktív részvétel, pl.: boccia, úszóverseny, ügyességi verseny, futóversenyeken való kerekesszékes részvétel – szükség esetén egyéni asszisztenciával)
- mozgásfejlesztés az egész napos oktatás-nevelés tevékenységei során
- mozgásfejlesztés az egyéni igényekhez igazodva egyéni foglalkozásokon.

2.6. A választható és speciális tantárgyak, foglalkozások

A halmozottan fogyatékos mozgáskorlátozott gyermekek oktatása akkor a legeredményesebb, ha az a sajátos nevelési szükségletük által meghatározott és megtervezett rendszer szerint történik. Az óraterv ezért speciális tantárgyakat tartalmaz, amelyek a több évtizedes tapasztalat nyomán alakultak ki és épültek be a tantárgyi rendszerbe.

Választható tantárgyak:

- etika vagy hit- és erkölcsstan

Speciális tantárgyak:

- mozgásnevelés
- munkatevékenység
- komplex művészeti nevelés.

2.7. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

A tanulók esélyegyenlőségének biztosításával kapcsolatos alapelvek betartása.

A Budapest III. Kerületi Csillagház Gyógypedagógiai Általános Iskola a következő irányelveket tartja alapvetőnek:

- A tanulók bárminemű, különösen nemük, koruk, családi állapotuk, nemzetiségük, fajuk, származásuk, vallásuk, politikai meggyőződésük miatti hátrányos megkülönböztetésétől való tartózkodás.
- A hátrányos megkülönböztetés minden eszközzel való megelőzése és megakadályozása, kivéve az oktatás jellegéből vagy természetéből egyértelműen következő, szükséges megkülönböztetés eseteit.
- A tanév alatti értékelés során az adott tantárgy elsajátításához szükséges készségek, képességek, tárgyi tudás minősítése az egyedüli szempont.
- Befogadó, diszkrimináció-mentes légkör biztosítása a tanulók számára.
- A tanulók emberi értékeit, méltóságát, egyediségének tiszteletben tartása az oktatás során.
- Akadálymentes tárgyi és kommunikációs környezet biztosítása

Az igazgató feladatkörébe tartozik az esélyegyenlőségi terv elkészítése, valamint évenkénti felülvizsgálata, módosítása, továbbá ellenőrzi a tervben foglaltak betartását.

2.8. Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái

2.8.1. Ellenőrzés, értékelés

A halmozottan fogyatékos mozgáskorlátozott gyermekek fejlődésének szempontjából alapvető a képességekhez mért, előre mutató fejlesztő értékelés.

Eléri célját, ha:

- objektív, rendszeres
- igazságos, tárgyilagos
- jelzi a gyermek önmagához mért fejlődését.

2.8.2. Az értékelés rendszeressége

Az értékelés rendszerességét a PP 1.9.3. pontja szabályozza.

Érdemjegy a tanórán nyújtott teljesítmények, valamint felmérések alapján születhet.

Felmérés történhet:

- témakörök lezárásakor
- félévkor és tanév végén

A felmérés módját tanulóra szabottan, differenciáltan a pedagógus határozza meg.

A félévi és tanév végi osztályzat megállapításánál különböző módokon történő beszámoltatások eredményeit azonos mértékben kell figyelembe venni. Az írásképtelen és beszédképtelen gyermekek alternatív módszereket használnak.

2.8.3. Az írásbeli feladatok értékelése

A halmozottan fogyatékos mozgáskorlátozott gyermekek mozgásállapota a legtöbb esetben nem teszi lehetővé az írásbeli feladatvégzést, illetve annak számszerű értékelését. Kézírás akadályozottsága esetén számítógéppel, megfelelő adaptációkkal dolgozik a diák. Ha ez nem kivitelezhető, akkor a gyermekek szóban oldhatják meg a feladatokat. Súlyosan mozgáskorlátozott beszédképtelen tanulók augmentatív és alternatív kommunikációs módszereket használnak.

2.8.4. A szóbeli beszámoltatás

Tanulóink egy része súlyosan beszéd fogyatékos vagy beszédképtelen, ami lehetetlenné vagy értékelhetetlenné teszi a szóbeli beszámolást. Az intézménynek minden esetben gondoskodnia kell arról, hogy minden tanulónak rendelkezésére álljon a beszédet kiegészítő vagy helyettesítő eszközök, módszerek szükséges tárháza. Biztosítani kell azt is, hogy a tanulók ezeket a módszereket, illetve a szükséges eszközök használatát elsajátítsák.

2.8.5. Mérések

Diákjaink standardizált tesztekkel történő felmérése nem lehetséges. Ezért előmenetelüket és fejlődésüket a tanév elején és zárásakor felvett felmérőlapokkal dokumentáljuk, így longitudinális mérésről beszélünk, mely biztosítja a személyre szabott differenciálás megtervezését.

Az iskola által használt dokumentumok:

- Tantárgyi felmérések
- Mozgásvizsgáló lap
- AAK fejlesztési dokumentáció
- Logopédiai felmérőlap
- SPAC Budapest III. Kerületi Csillagház Gyógypedagógiai Általános Iskola adaptációja az alsó tagozaton (választható)

2.9. Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározása

Mivel az iskola egész napos foglalkoztatást biztosít, lehetőség szerint otthoni feladatot nem kapnak a diákok, mert az iskolában lehetőséget nyílik a tananyag gyakorlására is.

Amennyiben a pedagógus úgy ítéli meg, hogy szükség és lehetőség van az otthoni gyakorlásra, házi feladatot adhat a tanulónak, a tanulóra szabott módon és eszközökkel.

Ahhoz, hogy az otthoni gyakorlás elérje a pedagógus által kitűzött célját, a következőket kell figyelembe venni:

- a gyermekek képességeit

- fizikai és szellemi terhelhetőségüket
- az életkori sajátosságokat
- az egyéni adottságokat
- a családi hátteret

2.10. A tanórák, csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei

Egész napos foglalkoztatás

A Budapest III. Kerületi Csillagház Gyógypedagógiai Általános Iskolában az oktató-nevelő munka fennállása óta egész napos foglalkoztatás keretében történik. Részletes szabályozás az Egész napos iskolai program dokumentumban található.

Az iskolabusszal érkező tanulók reggel fél 8-tól reggelivel kezdik az iskolai napot. A tanórákra és az egész napos foglalkozásokra (napközi) a becsengetési rend szerint kerül sor, melyet a Házirend szabályoz. Az iskola az ügyeletet reggel 7-től 18 óráig biztosítja, melyet az utolsó tanóra után gyógypedagógiai asszisztens lát el.

Az óratervi órák és az egész napos foglalkozások váltakoznak a nap folyamán, ezzel egyenletes terhelést biztosítanak a tanulók számára. A pedagógusok is váltakozó műszakban dolgoznak. A nagyobb szellemi erőfeszítést igénylő óratervi órákat és a mozgásnevelés órákat célszerű a délelőtti időszakra beosztani.

Az évfolyamok között az egyéni órák elosztása a szükségleteknek megfelelően, rugalmasan történik, a törvény által biztosított keretek között. Az egyéni/kiscsoportos órák indikálása az osztályfőnök, illetve a szakmai teamek javaslata alapján történik, a szakértői véleményben foglaltak figyelembevételével.

Amennyiben miniszteri rendeletben tantermen kívüli, digitális munkarend lép életbe, a nevelés-oktatás, a tanulási folyamat ellenőrzése és támogatása a pedagógusok és a tanulók online vagy más, személyes találkozást nem igénylő kapcsolatában – elsősorban a KRÉTA tanulmányi rendszer által biztosított funkcionalitásokkal és digitális eszközök alkalmazásával – történik.

Az egész napos foglalkozások típusai:

- Napközis órák: tanulószoba, kézműves foglalkozás, kulturális foglalkozás, mozgásos játék, játszóház, önkiszolgálás.
- Egyéni/kiscsoportos órák: logopédia, AAK, egyéni fejlesztés, egyéni korrekció, mozgásnevelés csoportbontás, (evésterápia), ergoterápia
- Képesség szerinti csoportalakítás: párhuzamos óratervezéssel lehetővé válik, hogy a különböző évfolyamokra járó, de hasonló képességű tanulók azonos csoportba kerüljenek, biztosítva ezzel, hogy adottságaikhoz igazított foglalkozásokban részesüljenek – például matematika vagy mozgásnevelés órákon. A csoportbontások kialakítását egy tanévre szólóan, a diákok igényei alapján az igazgató határozza meg, a rendelkezésre álló órakeret alapján.

2.11. A tanulók fizikai állapotának, edzettségének méréséhez szükséges módszerek

A főként jó mozgásállapotú gyermekekre kidolgozott központi mozgásállapot- és fittség-felmérő rendszerek, melyek a gyermekek egymás közötti összehasonlítására is alapoznak, nem alkalmasak arra, hogy a diákjaink mozgásállapotát, erőnlétét, kardiorespiratorikus állapotát detektálják. Ezért a tanulók mozgásállapotának felmérésére és a fejlődés rögzítésére az intézményben kidolgozott és a mindennapos mozgásnevelés tapasztalatainak felhasználásával készült, rendszeres felülvizsgálat alatt álló mozgásállapot-felmérőlapok szolgálnak.

A mozgásállapotot felmérő lap minden egyes fiziológiás mozgástevékenység felmérésénél több fokozatú minőségi különbség differenciálására ad lehetőséget. Mindemellett a mozgásképességet összegző, leíró szöveges részt is tartalmaz, mely a funkcionális fejlesztés lehetőségeit alapozza meg. Ennek alapján készül el az éves, egyénre szabott mozgásfejlesztési terv.

Fontos megjegyeznünk, hogy a mozgásállapot változásait mindig a diákhöz önmagához kell viszonyítani, így longitudinális, egyedi felmérésekről beszélünk.

2.12. Az iskola egészségnevelési és környezeti nevelési elvei

2.12.1. Az iskola egészségnevelési elvei

Az intézmény mindennapos működésében kiemelt figyelmet fordít a tanulók egészséghez, biztonságához és egészséges környezethez való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek különösen

- az egészséges táplálkozás
- a mindennapos testnevelés, testmozgás
- a testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek megelőzése
- a bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése
- a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás
- a személyi higiéné területe
- környezettudatos viselkedésre terjednek ki

Célok

- A tanulók ismerjék és értsék meg a testi-lelki egészség megőrzésének fontosságát.
- Lehetőségeikhez mérten tudják megfogalmazni céljaikat, tudják megvalósítani vágyaikat, tudják megtalálni az egészséget védő, és a környezet védelmére is figyelő megoldásokat.
- Olyan egészséges életmóddal kapcsolatos ismeretek és képességek birtokába jussanak, amelyek – adottságaiktól függő mértékben – képessé teszik őket a felelősségteljes viselkedésre, arra, hogy a tanultakat életvezetésükbe beépítve az igazi értékeket részesítsék előnyben.
- A család mellett az iskola váljék az egészségnevelés fő színterévé.

Feladatok

- Az egészség és a környezet összefüggéseinek feltárása (veszélyes anyagok, készítmények kezelése, annak szabályai).
- Az egészséges életvitelhez szükséges képességek fejlesztése és a feltételek megteremtése.
- Alapvető egészségvédelmi ismeretek nyújtása:
- önmagunk és egészségi állapotuk ismerete (szűrővizsgálatok- iskolánkban rendszeresen történnek, neurológiai, ortopéd-rehabilitációs szakorvos, gyermekgyógyász szakorvos, fogorvosi szűrés)
- az étkezés, a táplálkozás egészséget befolyásoló szerepe
- a betegség jeleinek felismerése, annak tudatos jelzése és a gyógyulást segítő magatartás, (pl. az ilyenkor szükséges korlátozások betartása)
- másik tanuló és az oktató-nevelő munkát végzők egészségének a megőrzése (otthon gyógyulás)
- a testi higiénia, öltözködési szokások
- a szenvedélybetegségek
- szexuális kultúra és magatartás
- konfliktuskezelés, stressz túrés
- a személyes biztonság (közlekedés, rizikóvállalás)
- mozgás, testedzés fontossága
- veszélyhelyzetek felismerése, elhárítása, segítségkérés
- A szülők, az iskolaorvos, a védőnő, a gyermekvédelmi felelős, valamint a gyermekekkel foglalkozó valamennyi munkatárs együttműködése a program sikeres megvalósítása érdekében.

Az iskola a családi környezet mellett a szocializációnak azt a színterét jelenti, amelyben mód nyílik az egészségesebb életvitel készségeinek, magatartás mintáinak kialakítására és begyakorlására az életkori szakaszok figyelembevételével.

Iskolai és iskolán kívüli területek

Tanórai keretek

- Szaktárgyi órák témafeldolgozása (például mozgásnevelés, munkatevékenység, természetismeret)
- Osztályfőnöki órák (egészségvédelem témái)
- Rehabilitációs foglalkoztató terápia (ergoterápia, evésterápia)
- Mozgásnevelés

Tanórán kívüli lehetőségek

- Napközis foglalkozások (fakultatív foglalkozások pl. mozgásos játék, tudatos internet használat)
- Élménypedagógiai foglalkozás
- Uszodai foglalkozás
- Sportprogramok

- Vetélkedők, versenyek
- Ki-mit-tud?
- Kulturális programok
- Séták
- Egészségvédelem jeles napjai (Egészségügyi Világnap, Kézmosás Világnapja)
- iskolapszichológus

Módszerek

- példamutatás
- szemléletformálás
- felvilágosítás
- prevenció
- szemléltetés
- séták
- egymás megfigyelése, önmegfigyelés
- egyénre szabott segítségadás
- napi rendszerességű testmozgás
- környezet bevonása
- bemutatás
- cselekedtetés
- beszélgetés
- információgyűjtés
- játékba ágyazott ismeretszerzés

2.12.2. Az iskola környezeti nevelési elvei

„A legjobb iskola, amelyben egy ifjú ember megtanulhatja, hogy a világnak van értelme, a természettel való közvetlen kapcsolat” (Konrad Lorenz)

A Budapest III. Kerületi Csillagház Gyógypedagógiai Általános Iskola tanulóinak környezeti és természeti nevelésében a legnagyobb hangsúlyt a saját élményeken, közvetlen tapasztalatokon alapuló ismeretszerzés kapja. Ezért a környezeti nevelés fő színtere és tudásbázisa az osztálytermekből a közvetlen természetbe, külső helyszínekre helyeződik át.

Diákjainknál a környezeti nevelés **célja** a *tudás* mellett az *érzelmi* és *esztétikai*, valamint *morális* és *etikai* fejlődés is. A gyermekek, fiatalok *figyeljenek fel* a természet szépségére, *érezzék* a felfedezés *örömét, izgalmát*, amikor új, ismeretlen dolgokkal találkoznak, és *kialakuljon* bennük az *együttérzés*, a *sajnálát*, a *csodálat*, a *szerelem* és *tisztelet* érzése más, tőlük sokszor nagyon különböző élőlényekkel, valamint Földünk jelenségeivel szemben is. Maradjanak *nyitottak és érdeklődőek* a világ és a természet sokszínűségére, *fedezzenek fel és tapasztaljanak meg* új dolgokat a megszokott környezetüktől eltérő, és kihívásokat tartogató helyszíneken is. Alakuljon ki és maradjon fenn diákjainknál a kompetencia-érzés, tenni akarás a saját és Földünk egészsége érdekében.

Így a környezeti nevelésünk **fő irányvonalai** a környezetvédelmi, természetvédelmi, egészségvédelmi és fenntartható fejlődésre való törekvések lettek. Ezek alapján iskolánkban a

környezeti nevelés átfogóan egész nap, minden órában helyet kaphat diákjaink életében. Leghangsúlyosabban mégis az

- az osztálytermeken (például a természetsarok kialakítása) kívül,
- a kerti, magaságyással, növénytermesztéssel kapcsolatos tevékenységekben (ültetés, bio/vegyszermentes termesztés, csíráztatás, a termények feldolgozása),
- meghívott vendégekkel való találkozásokban, előadások szervezésében
- a hulladékgazdálkodással, újrahasznosítással kapcsolatos tevékenységekben (papír, elem, használtruha, mobiltelefon gyűjtése, garázs vásár szervezése),
- a témnapok megtartásában, élménypedagógiai foglalkozások, filmklub szervezésében,
- az iskolai élet egyéb színterein (kiállítások, versenyek szervezése ökológiai témakörben, pazarlás csökkentése, energiatudatosság)

érhető tetten.

Fontos szerepet kap a külső, nem iskolai szervezetekkel való kapcsolattartás, a partneri viszony kialakítása (Humusz Szövetség, Duna-Ipoly Nemzeti Park, Pilisi Parkerdő Zrt, Vácrátóti Botanikus Kert Berkenye Háza, Jane Goodall Intézet), hiszen ez tágabb kontextusba helyezve tanulóink társadalmi integrációját is megalapozza, támogatja világlátásukat, szélesíti szociális kompetenciáik körét. Emellett szakmai segítséget is nyújt gyógypedagógusainknak hatékony választ adni a jelen kor környezet- és természetvédelmi kihívásaira és szupervíziót ad.

A környezeti nevelés iskolán túlmutató célja az, hogy jó példákat, gyakorlatokat adjon diákjainknak a fenntartható, kis ökológiai lábnyomú életmód kialakítására, a túlfogyasztás elutasítására és a helyzetükhöz, sérülésükhöz alkalmazkodó egészség- és környezettudatos szemlélet belsővé tételére.

2.13. A tanulók jutalmazásának, magatartásának és szorgalmának értékelési elvei

A halmozottan fogyatékos mozgáskorlátozott tanulókról a pedagógusoknak olyan alapvető ismeretekkel kell rendelkezniük, amelyek lehetővé teszik, hogy a gyermekeket rávezessék értékeik felfedezésére, s azokra építve teljesíthessék ki személyiségüket. Ugyanakkor segítséget kell nyújtani állapotuk, korlátaik, nehézségeik elfogadásához, kezeléséhez, kompenzálásához.

2.13.1. A magatartás és szorgalom értékelésének elvei

- A magatartás és szorgalom értékelésekor szöveges értékelést alkalmazunk.
- A tanulók magatartásának és szorgalmának értékelésénél a korábban ismertetett elvek, célok és feladatok érvényesülnek.
- A szorgalom és a magatartás értékelése a tanulóval foglalkozó összes szakember (pedagógus, terapeuta, gyógypedagógiai asszisztens) közös döntése alapján történik.
- Az egész személyiséget, így annak részeként a magatartást és a szorgalmat is befolyásolják a tanuló sérülései és a családi, szociális körülményei. Mindezeket figyelembe kell venni az értékelésnél, azonban szempont az is, hogy a követelmények álljanak minél közelebb az általánosan elfogadott társadalmi elvárásokhoz.
- A szülővel való szoros együttműködés elengedhetetlenül szükséges a tanuló teljesebb megismeréséhez.

- A tanulók magatartásában és szorgalmában tükröződik érzelmviláguk, melynek harmonikus, kiegyensúlyozott volta alapját képezi a személyiség fejlődésének, az ismeretszerzésnek.
- A magatartás és szorgalom folyamatos értékelése elősegíti a fejlesztési célok és feladatok megfogalmazását és megvalósítását éppúgy, mint az egyéb fejlesztési területek, illetve tantárgyak anyagában való tervszerű előrehaladást.

A **magatartás** érdemjegye az életkori és értelmi sajátosságokhoz, képességekhez, illetve a belátási képességhez igazodva fejezi ki a közösséghez, annak tagjaihoz való viszonyt (felelősségérzet, a közösség érdekében végzett tevékenység, viselkedés).

A **szorgalom** értékelése az egyéni képességeket és körülményeket mérlegelve fejezi ki a tanulmányi munkához való viszonyt (rendszeresség, pontosság, önállóság, kötelességtudat).

A magatartás és szorgalom minősítésrendszerét az osztályfőnök a tanév elején ismerteti a tanulókkal és a szülőkkel minden osztályfokon.

Szöveges értékelés magatartásból és szorgalomból

A tanuló magatartása: példás
jó
változó
rossz

A tanuló szorgalma: példás
jó
változó
hanyag

Tanulók magatartásának és szorgalmának értékelése

Értékel: team Tagjai: osztályfőnök, az osztályban tanító tanárok, mozgásnevelők, terapeuták, gyógypedagógiai asszisztens	Magatartás, szorgalom
<i>Havonta egyszer</i>	Szövegesen, négy szavas skálán csak a 4. évfolyam második félévétől a 8. osztályig, illetve a Terápiás Fejlesztő Csoportban
<i>Negyedévente</i>	Szövegesen, négy szavas skálán csak az alsó tagozaton, a negyedik évfolyam első félévéig
<i>Félévkor</i>	Szövegesen, négy szavas skálán minden évfolyamon
<i>Év végén</i>	Szövegesen, négy szavas skálán minden évfolyamon

2.13.2. A jutalmazás, fegyelmezés iskolai elvei

A jutalmazás rendje

A tanulók kiemelkedő tanulmányi munkáért szaktanári, osztályfőnöki, igazgatói, példamutató magatartás, illetve közösségi munka esetén osztályfőnöki, igazgatói dicséretben részesülhetnek. A háziversenyek díjazottjai képviselhetik az Intézményt a magasabb szintű versenyeken.

Fegyelmező intézkedések

A fegyelmező intézkedések fajtáit, eljárási rendjét részletesen a Házi rend tartalmazza. Fegyelmi eljárást az aktuálisan hatályban lévő törvények alapján lehet kezdeményezni és lefolytatni.

A fegyelmi intézkedéseket az osztályfőnök jegyzőkönyvezi és rögzíti a KRÉTA rendszer Feljegyzések rovatában. Az osztályfőnöki és igazgatói írásbeli intésekről és a fegyelmi büntetésekről a tanuló szüleit írásban tájékoztatni kell.

Záró rendelkezések:

A Budapest III. Kerületi Csillagház Gyógypedagógiai Általános Iskola Pedagógiai Programjának jogszabályi háttere az intézmény szervezeti és működési szabályzatában került meghatározásra.

A pedagógiai programot az igazgató a nevelőtestület bevonásával készíti el és a fenntartó hagyja jóvá. A pedagógiai programot nyilvánosságra kell hozni.

A Helyi Tanterv a Pedagógiai Program része (Halmozottan fogyatékos mozgáskorlátozott gyermekek oktatásához, az enyhén értelmi fogyatékos tanulók kerettanterve alapján, valamint Halmozottan fogyatékos mozgáskorlátozott gyermekek oktatásához a középsúlyosan értelmi fogyatékos tanulók kerettanterve alapján c. dokumentumok).

Hatályos: 2024.09.01. napjától

Az intézményben működő egyeztető fórumok nyilatkozatai

A pedagógiai program módosítását az iskolaszék ..... év ..... hó ..... napján tartott ülésén megtárgyalta. Aláírással tanúsítom, hogy az iskolaszék a véleményezési jogát jelen pedagógiai program felülvizsgálata során, a jogszabályban előírtaknak megfelelően gyakorolta.

Kelt: Budapest, 2024. év augusztus hónap 30. nap

.....
iskolaszék képviselője

A pedagógiai program módosítását az intézményi tanács ..... év ..... hó ..... napján tartott ülésén megtárgyalta. Aláírással tanúsítom, hogy az intézményi tanács a véleményezési jogát jelen pedagógiai program felülvizsgálata során, a jogszabályban előírtaknak megfelelően gyakorolta.

Kelt: Budapest, 2024. év augusztus hónap 30. nap

.....
intézményi tanács képviselője

A pedagógiai program elfogadásáról és jóváhagyásáról szóló záradék

A pedagógiai program módosítását az intézmény nevelőtestülete 2024 év augusztus hó 29. napján tartott értekezletén megtárgyalta.

Kelt: Budapest, 2024. év augusztus hónap 30. nap

.....
hitelesítő nevelőtestületi tag

.....
hitelesítő nevelőtestületi tag

A pedagógiai programot jóváhagyom.

Kelt: Budapest, 2024. év szeptember hónap 2. nap

.....
Tamás Ilona

tankerületi igazgató

A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

- A dokumentumot az igazgatói irodában lehet elolvasni, valamint megtekinthető az iskola honlapján és a Köznevelés Információs Rendszerének elektronikus felületén.